# JAVA-BODE.

## …UWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

…°. 1858. **Zaturdag, 2 October.** N°. 79.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij V. H. NOMAN, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

…der half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*......... „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*.................... „ 22,50.
…taling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

*De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.*

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.


Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

…T *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Ge…l van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, *den 29sten September* 1858. (No. 15.)

…lad *No.* 114.)

…, enz.

… van Nederlandsch-Indië gehoord;

…gevonden en verstaan:

…: Te bepalen, dat de borgtogten der onderscheidene … ambtenaren op Java en Madura en de Buiten Bezit… …llen kunnen gesteld worden, tegen nominale waarde in …bare obligatien, uitgegeven of nog uit te geven door de …sch Indische Escompto Maatschappij, opgerigt te Batavia … 1857, welke obligatien om te worden gedeponeerd bij …e kas, zullen worden ingezonden aan den directeur van …, die mits deze gemagtigd wordt, om dienaangaande en … van Art. 3 van het reglement op het stellen der …nten (staatsblad 1850, No. 44), met deze maatschappij, …re goedkeuring van het gouvernement, de noodige schik… treffen; en zulks onder verpligting voor de betrokkene … ambtenaren, om, wanneer dit verlangd wordt, de voor…ijsen van storting te vervangen door geld of door an… borgtogten ten behoeve van den lande aannemelijk …, effecten en met bevoegdheid voor het gouvernement, …ersuim van zoodanige verlangde vervanging, de gede… obligatien in het openbaar te doen verkoopen voor re… dengenen, ten behoeve van wien dezelve als borgtogt … zijn.

…eede: enz.

…, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
*De Algemeene Secretaris,*
A. LOUDON.

…inklijk besluit van den 8sten Mei 1858 No. 46, is aan *J. F. R. S. van den Bossche* verleend een eervol ontslag …erneur van de Nederlandsche bezittingen ter kuste van … met dankbetuiging voor de door hem bewezene diensten; … bepaald, dat hij zal terugtreden in zijne vroegere positie …Indisch ambtenaar met verlof in Nederland.

…schikking van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien, …Mei 1858 la. H. & A. No. 3, is de Oost-Indische ambte… …et verlof in Nederland, Mr. *J. Loudon*, laatstelijk referen… algemeene secretarie van Nederlandsch Indië, gerekend …met den 18den dier maand, ter beschikking van den fd. …-generaal, tijdelijk bij het departement van kolonien werk…steld.

### Civiel Departement.
**Magtiging Verleend:**

…reiking aan *G. A. Magnin*, eervol ontslagen officier van …ondheid der derde klasse bij Z. M. marine, eener acte van …ing tot de uitoefening der genees-en heelkundige practijk …Modjokerto (residentie Soerabaija).

### Militair Departement.
**Verleend:**

…jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan de eerste …nts der infanterie *F. A. Schiebelhout* en *W. J. Lind…*

## ADVERTENTIEN.
### Postkantoor.
### Landmail van October.

…recteur der posterijen te Batavia herinnert bij deze be…nden, dat de 1ste mail-stoomer in October, den 10den … vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op Zaturdag, den 9den October aanstaande:

*a.* des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz, enz.
*b.* des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

### Verpachting van 's lands middelen op Java en Madura voor 1859.

Krachtens art. II der ordonnancie van 8 September jl. (staatsblad no. 103) en art. 4 der ordonnancie van 25 Sept. jl. staatsblad no 110) maakt de Directeur der Middelen en Domeinen bekend, dat de verpachting van 's lands middelen op Java en Madura voor 1859 zullen plaats hebben in de maand October aanstaande, als volgt:

1o. Van de Opiumpacht in de gewesten:
Bantam, Batavia, Buitenzorg en Krawang, te Batavia op Donderdag den 21sten;
Samarang, Kadoe, Bagelen, Banjoemaas, Soeracarta, en Djocjocarta, te Samarang, op Donderdag, den 21sten;
Madioen en Patjitan te Madioen, op Donderdag, den 28sten;
Soerabaija en Kediri, te Soerabaija, op Maandag, den 25sten;

2o. Van de andere pachten in de gewesten:
Bantam te Serang, op Maandag, den 18den;
Batavia te Batavia, op Donderdag, den 21sten;
Buitenzorg te Buitenzorg, op Zaturdag, den 23sten;
Krawang te Poerwacarta, op Donderdag, den 14den;
Samarang te Samarang, op Donderdag, den 21sten;
Kadoe te Magelang, op Dingsdag, den 26sten;
Bagelen te Poerworedjo, op Donderdag, den 28sten;
Banjoemaas te Banjoemaas, op Zaturdag, den 30sten;
Soeracarta te Soeracarta, op Maandag, den 25sten;
Djokjocarta te Djokjocarta, op Zaturdag, den 30sten;
Madioen te Madioen, op Donderdag, den 28sten;
Patjitan te Patjitan, op Zaturdag, den 30sten;
Soerabaija te Soerabaija, op Maandag, den 25sten,
Kediri te Kediri, op Donderdag, den 28sten;

3o. Van de Opium- en andere pachten in de gewesten:
Cheribon te Cheribon, op Zaturdag, den 16den;
Tagal te Tagal, op Maandag, den 18 den;
Pecalongan te Pecalongan, op Dingsdag den 19den;
Japara te Patti, op Zaturdag, den 23sten;
Rembang te Rembang, op Woensdag, den 27sten;
Pasaroean te Pasaroean, op Dingsdag, den 26sten;
Probolingo te Probolingo, op Donderdag, den 28sten;
Bezoeki te Bezoeki, op Zaturdag, den 30sten;
Banjoewangi te Banjoewangi, op Maandag den 25sten;
Madura voor het regentschap Madura te Bangcallang op Maandag, den 25sten;
voor de regents. Pamacassan en Sumanap te Pamacassan, op Zaturdag, den 30sten;

De ingenieur der gouvernements telegrafen in Nederlandsch-Indie, brengt bij deze, met referte aan het tarief, opgenomen in de Javasche Courant van den 20sten Junij 1857, en de provisionele voorschriften en voorwaarden, voorkomende in de Javasche Courant van den 9den Mei bevorens, ter algemeene kennis, dat het telegraaf kantoor te Anjer met Maandag den 4den October aanstaande, voor de publieke correspondentie wordt opengesteld.

In de residentie Probolingo gelegenheid bestaande tot plaatsing van een eersten klerk op het residentiekantoor, speciaal belast met de functien van griffier bij den landraad aldaar, op eene bezoldiging van *f* 100 's maands, zoo worden belanghebbenden daarop bij deze opmerkzaam gemaakt; wordende eene grond ge kennis van de hollandsche taal als eerste vereischte gesteld.

### Berigt voor Zeevarenden.

De vice admiraal, commandant van Z. M. Zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine, maakt den zeevarenden bekend, dat de aanwijzingen van den standaard barometer, alhier aan den uitkijk geplaatst, van af 1 October dezes jaars, alle dagen des middags, door middel van *Marryat's* seinvlaggen, van het wachtschip aan de ter reede liggende schepen zal worden opgegeven.

## VENDUTIEN.

Op Maandag, den 4 October, ten huize van wijlen den heer *J. Olivier, Jz.*, op Goenong Sari, (naast het Hôtel Willem II), door *Gebr. Roselje & Co.*

Op Dingsdag, den 5 October, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Woensdag, den 6 October, à 2 pCt. vendusalaris, op het Plein der Javasche Bank, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Donderdag, den 7 October, voor de raceloots, op het Koningsplein, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Op Vrijdag, den 8 October, voor het woonhuis van den heer *F. de Groot*, op Parapattan, door *van Slooten Morgan & Co.*

en

à 2 pC. vendusalaris, op het Plein tegenover het IJshuis, door *Cassalette & Co.*

### Aangekomen Vreemdelingen.

van den 29sten September tot en met den 1sten October 1858.

HOTEL DER NEDERLANDEN. H. Ganss, van Londen. — C. Krijgsman, van Idem.—J. Plegenheimer, van Idem.—G. J. Bertel, van Kaap de Goede Hosp.—P. Buijs, van Amsterdam.— J. Janssen, van Passaroean.—R. P. Tjebbes, van Singapore.— C. J. C. Holtzappel, van de Reede.

HOTEL WILLEM II. Oosterhout, van Telok Betong.—Spoelder, van Meester Cornelis.

HOTEL DES INDES. S. A. Roos, van Onrust,—L. K. van Asperen, van Idem.—J. H. Commys, van Idem.—J. Isebree Moens, van de Reede.—H. J. Valentini, van Onrust.—D. L. Geldmeister, van Idem.—P. Grondhoud, van Idem.—H. Calicher, van Passaroean.—W. B. F. Escher, van Onrust.—H. van Stockum, van Idem.—L. van der Leeuw Krayendorf, van Idem.— J. J. Hoogenstraten, van Idem.—A. H. Meissner, van Nederland.—Mevr. Meissner, van Idem.—Mevr. Bouwmeester, van Idem.—Mevr. Hoekstra en 3 kinderen. van Idem.—J. D. van Assem, van Idem.—W. G. Meijboom, van Idem.—L. P. Koops, van Idem.—D. L. Hofstede, van Soerabaija.—Mr. Harlié, van Onrust.—Mevr. Calicher en 4 kinderen, van Passoeroean.

JAVA HOTEL. W. Meijer, van Soerabaija — A. P. Armstrond, van Rotterdam — J. C. Vriesma, van Idem.

MARINE HOTEL. C. J. Rotgans, van ......... — F. Schot, van ......... — D. Duinker, van ......... — G. H. Sneltjes, van Triëst — F. Heenreik, van ......... — Mevr. J. P. Arends, van Amsterdam.

### Vertrekkende Personen.

*F. M. Barberino.* — L. *Vitalis.*

## Advertentiën.

Gehuwd:

W. F. GIJSBERS,
Weduwenaar van S. A. A. MASSINGHEM
met
J. W. A. HAM.

BATAVIA, den 27 September 1858. (2859)

Getrouwd:

E. N. DIJKSTRA
en
G. J. J. THIERENS. (2883)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. Kerrebijn, van Erkelens.*

SAMARANG, 18 *September* 1858. (2872)

Bevallen van een' ZOON, *J. M. Humme*, geb. *Specht Grijp*

BATOE (PASOEROEWAN.) 22 September 1858. (2849)

**…isdaad der ouders zal bezocht worden aan … kinderen tot in het derde en vierde lid!**

EENE GESCHIEDKUNDIGE NOVELLE.

### Het Schavot.

…Was duister op de aarde, zoo duister als het …lag in de harten der menschen was geweest: … enkele ster, geen enkele straal der maan, ver… het uitspansel; slechts dreigende donderwolken …en het zwerk. De wind blies langs het uitge… galgeveld, alwaar zich voor weinige uren nog …de menschen verdrongen en dat thans geheel …n en als met een spookachtig rouwfloers over…scheen. Af en toe was het echter, als vernam …enig gezucht op deze plaats der verschrikking: …t het geluid van menschenstemmen, het gejam…er ongelukkigen, die hier onder beulshanden het …ieten, of welligt de adem des winds of het ver… geknars van weêrhanen?

…Was weder stil, toen de kerkklokken het uur …iddernacht aankondigden. De wolken scheidden …als hadden zij dit sein verbeid, en de maan ver…e hare bleeke stralen.

…den voet des schavots, zat eene gestalte, kort in elkander gedoken, meer een spookbeeld dan een menschelijk wezen gelijk.

Toen de klokken klonken, ging haar eene rilling door de leden, als ontwaakte zij uit een doffen slaap: zij sloeg de handen voor de oogen, om de bleeke stralen der maan te weren; de duisternis scheen haar minder akelig dan het licht. Zoo zat zij daar, zonder eenige beweging, tot dat de zwakke, krachtelooze armen vermoeid naar beneden gleden; bij de aanraking van het plaveisel trok zij de handen krampachtig terug, de steen was vochtig, er kleefde menschenbloed aan.

De gestalte rigtte zich op, groef met beide handen in de aarde en drukte den killen steen tegen de borst. Zij stond thans overeind, in het volle licht der maan, en toch bleef zij onkenbaar, want er lag over geheel haar wezen eene zeldzame tegenstrijdigheid. Het leek nog een knaap, een kind, en niettemin miste het gelaat het waas der jeugd, den levensbloesem der kinderjaren. De wangen waren hol en aschvaal, de lippen bleek, het voorhoofd met rimpelen doorploegd, en toen hij zich de dauw uit de hairen wreef, bleef hem een gedeelte der blonde lokken aan de handen kleven. Hij sloeg hierop echter geen acht; hij scheen verdoofd voor alle ligchaamsleed. Zorgvuldig wikkelde hij den eebloeden steen in een doek en verliet langzaam het benzaam galgeveld. Als gedachteloos ging hij door de straten, in de straat *La Feronnerie* scheen zijn bewustzijn weêr te keeren, maar tevens de herinnering aan eene vreeselijke gebeurtenis. Hij zonk op den grond en drukte het gelaat wanhopig tegen de kille straatsteenen. Een rijtuig, dat een gezelschap van een feest huiswaarts bragt, reed hem rakelings voorbij, zonder dat hij zich verroerde; toen echter twee personen voorbij kwamen en een hunner zeide: »hier werd onze goede brave koning vermoord," toen kromp zijn ligchaam pijnlijk te zamen, en als een gewond dier sprong hij op en snelde een der naast bij gelegen stegen in, en schoon zijne krachten afnamen, schoon zijne knieën bogen en de zwoegende borst schier buiten adem was, al sneller en sneller spoedde hij zich voort. Eindelijk hield hij stil voor een klein huisje, dat het aanzien had van een bedelaars- en dievenkroeg; in de gelagkamer en boven op een vlieringvertrekje brandden nog lichten. Hij luisterde eenige oogenblikken, ligtte vervolgens den klopper van de huisdeur op en liet dien zachtkens nedervallen. Er kwam leven in het huisje, de grendels werden van de deur geschoven en de eigenaar trad over den drempel. Het was een man van buitengewone lengte, met breede schouders en forsch gespierde leden; niettemin sidderde hij bij het zien van den zwakken jongeling. Woest, maar toch angstig, duwde hij hem toe: »Deugniet! wat toeft gij nog hier? Moet het mijn huis gaan, als dat uws vaders te *Angoulême*, dat door tuchthuisboeven van den bovensten

# Vendutie

Op Maandag den 4den October,
**Op het Heemradenplein,**
à 2 pCt. Vendusalaris,
door
**CASSALETTE & CO.,**
van
**BALKEN, KROMHOUTEN, DOLKEN**
en **Chinesche Doodkistplanken.**
(2843)

---

# VENDUTIE

**Op Maandag den 4den October 1858,**
ten huize van wijlen den Heer J. OLIVIER Jz. op Goenong Saharie (nabij het Hotel Willem II)
door
**Gebrs. ROSELJE & Co.,**
van een zeer netten en wel geconserveerden **Inboedel,** bestaande uit: Mahonijhouten Canapés, Fauteuils, Stoelen, Tafels, Consoles met marmeren bladen, Etagères, Toilet, Waschtafels, Kasten, Ledikanten, Bureau, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Serviezen, Zilver-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk.
**voorts:**
2 spannen fraaije en goedloopende Wagenpaarden, een Rijpaard, een zoo goed als nieuwen Vis-à-Vis, een Milord, Tuigen, eene partij fraaije Bloemen, eene keurige collectie Brillen voor bijzienden, etc.
Op Zondag te bezigtigen. (2851)

---

# Vendutie

Dingsdag 5 October 1858,
wegens vertrek voor het woonhuis vau den WelEd. Heer **VAN SON,** op Kedong Badak nabij Buitenzorg door
**van Slooten, Morgan & Co.,**
van diverse Meubelen, Hang-, Tafel- en Muurlampen, Ledikanten, Spiegels en Schilderijen, Stoelen, Tafels, Canapés, Kasten, Zilver-, Glas-, Kristal- en Aardewerk, etc. etc.
Daags te voren van **7 tot 11 uur** voor een ieder te bezigtigen. (2850

---

## VENDUTIE

**op Dingsdag den 5den October 1858,**
*voor het Commissiehuis van*
JOHN PRYCE & Co.
van diverse Lijnwaden, Chitsen, eene groote partij **Aardewerk, Behangselpapier,** Waterglazen, **Electro pleeten schoteldeksels** en **Lepels** en **Vorken, Koektrommeltjes met blaadjes enz.** *tot sluiting van rekening.* (2852)

---

## OP DE VENDUTIE

van Dingsdag, den 5den October 1858.
**zal worden verkocht:**
**Een Groot- en een Klein Tenue compleet,** voor 2den Luitenant der Infanterie, (onopgemaakt)
alsmede:
Eenige fraaije **Gouden Ringen** met **Brillanten** en andere Steenen,
(2892) JOHN PRYCE EN Co.

---

# Op de Vendutie

van Dingsdag den 5den October 1858,
zullen nog worden verkocht:
**400 Ps. ongebleekt Katoen**
min of meer beschadigd, zoomede
**100 PICOLS TIMORSCHE WAS.**
(2890) JOHN PRYCE EN Co.

---

Op hunne Vendutie van Dingsdag den 5den October 1858, zullen de Ondergeteekenden verkoopen:

# Lakensche Pantalons

van supletie troepen, **Lakensche Rokken** voor Kavallerie, Wijnvaten, Kookketels, Casserollen, een partij gebroken Waalklinkers en Waalmoppen, **twee Waterpompen** met **ijzeren Pijpen** ***compleet,***
zoomede
**Serviezen voor Aardewerk, Waschtellen, geslepen Waterglazen, verlakte Knaapjes, etc.**
(2891) JOHN PRYCE EN Co.

---

# VENDUTIE

**Woensdag 6 October 1858,**
**à 2 pCt. Vendusalaris,**
Op het Plein der Javasche Bank, door
**VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,**
van **225** groote en fraaije
**SUMBAWA PAARDEN,**
waaronder **rijpaarden** en spannen **Wagenpaarden.** (2845)

---

# Op de Vendutie

*van den 7 dezer zullen almede worden verkocht:*
**6 MELK-GEVENDE KOEBEESTEN**
van Bengaalsch en Europeesch Ras met Kalven.
(2887)
VAN SLOOTEN, MORGAN EN CO.

---

# Vendutie

op Vrijdag 8 October 1858,
Voor het woonhuis van den Heer F. DE GROOT op Parapattan, door
**VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.**
van diverse **Meubelen, Paarden, Rijtuigen,** waaronder **1 Amerikaansche Handchais, Tuigen, Martevanen, Bloemen in potten** etc.
(2878)

---

## Op den 7den October aanstaande,

zullen door de Ondergeteekenden wegens vertrek van den WelEd. Heer *H. van Son,* aan de Race-loots op het Koningsplein, publiek worden verkocht:

Een span **merries,** schimmel en zwart; hoog 4 voet $10^1/_2$ duim;
Een span **merries,** schimmel en zwart; hoog 4 voet $6^1/_2$ duim;
Een Dames **rijpaard,** hengst; hoog 4 voet 6 duim
Een schimmel **rijpaard,** Arabier, hoog 4 voet $9^1/_2$ duim;
Een schimmel, Dames **rijpaard,** merrie, hoog 4 voet 8 duim, met veulen;
Een ijzer schimmel, **Dames Rijpaard,** merrie, 4 voet 7 duim.
Een bruin Sandelwood **rijpaard,** hengst, 4 voet $2^1/_2$ duim;
Een bruin **paard,** hengst, hoog 4 voet $6^1/_2$ duim;
Een span merries, **wagenpaarden,** vossen, hoog 4 voet $7^1/_2$ duim, waarvan een met veulen;
Een schimmel merrie **rijpaard,** hoog 4 voet 2 duim, met veulen;
Twee **Veulens;**
Een span schimmels, **wagenpaarden,** hoog 4 voet $2^1/_2$ duim.

---

Voorts nog:
**1 reiswagen;**
**1 landow;**
**1 toerwagen;**
**1 Amerikaansche handchais.**
Daags te voren voor een ieder te bezigtigen.
(2851) VAN SLOOTEN, MORGAN

---

# HOUT-VENDUTIE

**Op Vrijdag den 8sten October 185**
Op het plein tegen over het **Ysbuis**
à 2 pCt. Vendusalaris, door
**CASSALETTE & Co., van**
**BALKEN, DOLKEN, KROMHOUTEN**
**Chinesche Doodkistplank**
(2885).

---

# VENDUTIE

Op Dingsdag en Woensdag **12** en **13** Octob
voor het woonhuis van Zijne Excellentie Luitenant-Generaal, Jhr. F. V. A. RIDDER DE S
***wegens vertrek:***
**door Cassalette & Co.,**
van WAGENS, als: een zeer goede en uiter makkelijke Reiswagen, eene elegante Koets, een een Tentwagen en een Toerwagen, allen van peesch fabrikaat en zeer goed onderhouden, Tuigen 2 en 4 paarden met pleet gemonteerd, Heeren- en D Zadels, verder van 5 spannen zeer deugdzame en ha pende Paarden, een volkomen gedresseerd Rijpaard, schap of jongens paarden, eene collectie Bloemen in p ijzeren Tuinbanken, Martevanen, Leksteenen
***voorts:***
van **eenen keurigen en goed onderho Inboedel, alles massief,** bestaande meest ui honij-, Ebben- en Wortelhouten Meubelen, groote gels, Schilderijen, porceleinen Serviezen, fijn Kr en Glaswerk, Zilverwerken, Pleetwerken van C tophe, enz. enz. te omslagtig om alles te vermeld
Op Zondag, den 10den October voor een ieder zigtigen.

**Regeling der Vendutie.**
*Dingsdag den 12den:* Wagens, Paarden, Tu Bloemen, Dispensgereedschappen, enz.
*Woensdag, den 13den:* de inboedel en al het rige binnen 's huis.

---

Op Vrijdag, den 15den October eerstkomen zal door tusschenkomst van het Vendu departement te *Samarang*, aldaar aan den meestbiedende worden verkocht:
**Een Huis en Erf** aldaar gel Wijk La. D. No. 377, bij de verpo geregistreerd onder No. 424, be onder den naam van de
## STADS-APOTHEEK,
met den geheelen tot die Apotheek behoorende ***ventaris.***
De veil-conditien zullen ***veertien dagen*** voor verkoop aan het Vendu-kantoor ter inzage liggen.
Nadere informatien te bekomen bij
J. P. VAN ROUVEROY VAN NIEUWAAL
DORREPAAL EN Co. qq. te *Samarang*
(2842) en bij REIJNST EN VINJU te *Batav*

---

# VENDUTIE

Op Zaturdag den 16 October 185
**wegens vertrek:**
*voor het woonhuis van den WelEdelGestr. Heer*
**F. C. GESELSCHAP te Poerwakart**
van Wagens, Goedloopende wagenpaar benevens collectie bloemen in potten en goed geconserveerden inboedel. (28

---

steen tot den ondersten werd omvergehaald en welk verwoesten grond door beulsknechten met asch en zout werd bestrooid? Moet ik even als uwe grootouders en nabestaanden, uit mijn vaderland worden verdreven, om in den vreemde rond te dolen? Voort, rampzalige! voort! dat geen menschelijk oog u hier ontdekke!»

»Slechts een oogenblik!» smeekte de jongeling, »laat mij slechts even in de kamer, waar ik de laatste uren met mijn vader doorbragt.»

«Neen!» brulde de wreedaard met klimmende woede, «wat zoudt gij daar verrigten? Er is geen spoor meer van den vervloekte te vinden; alles is vernietigd of weggebragt. Eerst kwamen de broeders jezuiten, met valkenblikken onderzochten zij zelfs de engste spleet in den wand, en iedere strook papier, die hun verdacht toescheen, namen zij onder hunne pijen mede. Vervolgens kwamen de geregtsdienaars en haalden het overige, zoodat er van den vervloekte niets is overgebleven. En als gij nu niet terstond heen gaat, dan laat ik op u, zoo zeker als ik leef en zoo waarachtig als gij een heel uw eerloos gebroed voor eeuwig verdoemd zijn, mijne bloedhonden los, opdat zij aan u doen, geliijk aan uw vader is geschied!»

De laatste woorden des kroeghouders maakten op den jongeling een diepen indruk; de knieën ontzegden hem haar steun en met een doffen kreet zeeg hij op den grond. De deur der kroeg werd gesloten en de lichten werden uitgedoofd. De jongeling stond op en wilde zich verwijderen, toen de deur zachtkens weder geopend werd en een jong meisje met eene nachtlamp in de bevende hand, naar buiten trad. Angstig rondziende, fluisterde de kleine: zijt gij het, arme *La Rose*, ik herkende uwe stem, toen mijn vader u zoo ruw had aangesproken; hij is daar even gaan slapen; ik ben naar beneden geslopen, om u open te doen. Kom binnen, arme vriend! kom binnen, maar stil en voorzigtig, dat niemand ons hoore!"

De kleine had de klompjes uit getrokken, *La Rose* deed even eens en beide slopen den trap op. Het meisje wilde *La Rose* in hare kamer brengen, maar deze schudde het hoofd en zeide: »Neen, ik moet in het vertrek zijn, waar mijn vader woonde."

Het meisje voldeed aan zijn verlangen en wilde hem volgen, maar de jongeling hield haar terug met de woorden: »Wacht mij; ik moet daar alleen zijn, gaat niet met mij in het verblijf der vervloeking."

Het meisje gaf hem de lamp en bleef achter. Het vertrek, dat de jongeling binnen trad, was eene kleine vliering, die overal de sporen van verwoesting droeg: de planken waren opengebroken, het behangsel en het doek op den muur aan flarden gescheurd en een groot Christusbeeld in stukken gehouwen. *La Rose* sloeg hierop geen acht en ging naar den vuurhaard, waarin nog eenige doove kolen glommen. Voorzigtig tilde hij een p steenen op en haalde uit eene geheime holte een b del papieren, dien hij met angstigen spoed onder z kleederen verborg. Vervolgens boog hij de knieën, ligt op de plaats, waar de legerstede zijns vaders gestaan en hief de gevouwen handen omhoog; bij ope de lippen, maar de geprangde borst kon geen e woord uitbrengen en de armen vielen als verlamd der.

Het meisje wachtte *La Rose* aan de deur en trok met zich in hare kamer. Het lamplicht deed haar ingezonken gelaatstrekken aanschouwen.

»Mijn God!" riep zij deelnemend uit, mijn God! zijt gij in de laatste dagen veranderd. Arme vri vroeger noemde men u om uwe schoonheid *La* en thans!...." Een vloed van tranen belette haar v te gaan.

»Laat dat, *Maria!*" antwoorde *La Rose*, »wij mo thans scheiden, dra breekt de morgen aan en gij w dat niemand mij hier mag vinden."

Maar het meisje hield te vaster zijne handen omkl en smeekte, als gold het eene weldaad: »Och! toe eenige oogenblikken en vertel mij, waar gij geweest en wie u een schuilplaats heeft verleend."

*La Rose* drukte beide handen vast tegen het voorho als wilde hij daar eene herinnering terugroepen, m vergeefs! In zijn geest was alles verdoofd; slechts e

## VENDUTIE

...urdag den 23sten October 1858,
zal ten bureele van den
...ent Resident van Buitenzorg,
**ten 11 ure precies**
publieke Vendutie worden verkocht:

## ...LAND KEDONG BADAK

...e Adsistent Residentie **Buitenzorg.**
...ditiën liggen ter inzage op bovengemeld Kan-
...de Ondergeteekenden
JOHN PRIJCE EN Co.

---

## ...OOP VAN EEN HUIS.

...oensdag den 27 October aanstaande:
...Ondergeteekenden voor rekening des
... van wijlen vrouwe de wed. *van Son*
...*H. van Braam*, publiek verkoopen:
...Erf en Bijgebouwen, staande en gelegen
...ningsplein, thans bewoond door den heer
...

GEBRS. ROSELJE & Co.

---

...oop van de maand October, zullen
...eke Vendutie worden verkocht:

## ...kisten Vogelnesten

...an het land **Klappa-Noengal.**
T. CRONE.

---

**...M. van Dorp** *te Batavia.*

...en een uitgezocht factuur *Parijsche*
en *Hollandsche*

## ...ILVERWERKEN,

...voor *Cadeaux* geschikt, als: Cristallen **Sui-**
**...jes, Sigarenstellen, Saladelepel** en
**...ep-, Taart-, Visch-** en **Fruitlepels,**
... en **Vork, Theelepeltjes, Suiker-**
**... Suikerscheppers, Vleesch-** en
**...les, Cachetten** met ivoren houders.
**Theegarnituur, Lepelmandjes** etc. etc
*Alles keurig en smaakvol bewerkt.* (2752)

---

## ...OKO RIJSWIJK.

*...ieuw ontvangen:*
... extra uitmuntende driesnarige

## ...PIANINO,

...ershoff, te **Düsseldorff.**

... gerookt Vleesch, Saucijs de Boulogne,
**Boter, Kaas,**
...pas aangebragte **Provisien** en **Dranken.**
...ASSAARSCHE ROODE VISCHJES.
J. C. SAYERS.

---

**...krijgbaar:**

## ...Valk- en Haantjesbier,

**...e pijpen** en op **Flesschen.**
...en alhier afgetapt; almede het zoo bekende
**...ER OP KRUIKEN.**
bij
VAN DER MEULEN & CO.

---

...herinnering was hem bijgebleven. Eindelijk ... hij:, »ik weet niet waar ik geweest ben. ...h had medelijden met mij; ik zal dus de ...der den blooten hemel of onder de stads-...oben doorgebragt; overal stiet men mij als ...che terug. Over dag waarde ik om den ker-... bij de ontzettendste folteringen onderging, ... of ik niet een zijner klagten zou kunnen ...Niets, de kerker is als een graf, geen geluid ... zijne dikke muren. Ik hoorde alleen het ... het gepeupel, dat luidkeels riep: nu wordt ...aar de pijnbank gebragt, en dan—dan—" ... woorden sprak hij met moeite uit, zijne ...en zich, doch hij kon niet voortgaan, zijne ... strak op den grond gevestigd, eene koorts-... deed zijn ligchaam trillen en zijne han-...oud in die van *Maria.*

...nt!" smeekte deze.

...!" herhaalde *La Rose* somber, »vergeten!? ...ring is mijne eeuwige hel, en toch, zoo ik ... dit kon vergeten, zou ik mij zelven vloe-...

...en verstomden en hij werd door zulke he-...rekkingen aangetast, dat hij ongetwijfeld op ...ware gevallen, zoo *Maria* hem niet in hare ...gevangen.

(*Wordt vervolgd.*)

---

### THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

*Avec la permission de M. le Résident.*

**LUNDI, 4 Octobre 1858.**

Cinquième représentation du sixième mois de l'abonnement.

## LE BARBIER DE SÉVILLE,

OPÉRA-COMIQUE EN 3 ACTES, MUSIQUE *de Rossini.*

**VENDREDI, 8 Octobre 1858.**

## Lucie de Lammermoor.

A l'étude pour le mois prochain: *Don Pasquale* et *Linda de Chamouny.*

**L'entrée des coulisses pendant les représentations et repétitions est expressément interdite.**

Le Spectacle commencera à 7 heures et-demie précises.

*Le Directeur-Gérant,*
(2875) VAN KINSBERGEN.

---

***Verkrijgbaar:***

Alle soorten van
KOORDEN en KWASTEN, GARNITUREN
voor Geldbeurzen en CANAPÉ-KUSSENS,
**alsmede alle kleuren van**
KNOOPZIJDE, GOUD- EN ZILVERDRAAD,
bij
L. KUIJK,
(2860) **Passementwerker.**—***Passer Senin.***

---

In Commissie gesteld bij den heer
**Fromberg.**

**EEN NIEUWE HANDWAGEN**

met Amerikaansche wielen voor één en twee paarden.
(2827)

---

## RESTAURATIE.

Van des morgens 6 uur verkrijgbaar: BOUILLON, KOFFIJ en THEE, en blijft geopend tot des avonds 6 uur, uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

F. TENTEE,
(2792) *Joukes.*

---

*Ontvangen:*

**Fraaije**

## LUIKSCHE JAGTGEWEEREN,

**in kistjes.**
Bij
(2853) JOHN PRYCE EN Co.

---

Per CORTGENE ontvangen:

## Nieuwe Grasboter.

## Berlijnzilver Eetlepels.

(2889) TIO TJIANGHIEN.
*Passer Baroe.*

---

## S. B. van Kleeff & Co.,

Passer Pisang. — Rijswijk.

**SOERABAIJASCHE AARDAPPELEN**
**à *f* 6 per picol contant.**
(2866)

---

## Chinesche Vloermatten,

van diverse grootte,
bij
(2878) ABEELEN, DENNISON & CO.

---

**Zilveren en Verguld-Zilveren Theelepeltjes** met en zonder doosje, **Theegarnituur, Thee- en Melkkan, Cristallen Suikervazen.**

Ontvangen bij
(2818) H. M. VAN DORP.

---

## RESTAURATIE.

Woensdag, 6 October.

## Erwten Soep.

(2795) F. TENTEE, geb. *Joukes.*

---

**Mejufvrouw L. H. BRUSSE,**

heeft de eer te berigten, dat zij met autorisatie van de Hoofd-kommissie van Onderwijs, haar

**INSTITUUT VOOR JONGE JUFVROUWEN**

alhier geopend heeft in **Gang-Pool,** het tweede huis van het Koningsplein.

BATAVIA, September 1858. (2841)

---

**De heer ALBERT CARTER,**

**TAND-MEESTER,** zal met de eerste Soomboot naar *Samarang* en *Soerabaija* vertrekken.

***Hôtel des Indes.*** (2821)

---

**Mr. ALBERT CARTER,**

**DENTIST,** will leave Batavia for *Samarang* and *Sourabaija* by the next Steamer.

***Hôtel des Indes.*** (2822)

---

**C. H. W. AMENDE,**

beveelt zich aan tot het geven **van lessen op de Piano,** en tevens tot het **stemmen** en **repareren** derzelve. Adres

(2858) *Koningsplein aan het Telegraaf-Kantoor.*

---

**EEN FRANSCHMAN,** zijne taal kunnende onderwijzen, wenscht te Batavia of elders bij eene familie geplaatst te worden.

Adres bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp* te Batavia. (2879)

---

## LET WEL!

In den nacht van den 16den op den 17den September is uit een stal op *Rijswijk.*

## WEGGELOOPEN

Een zwaar doorvoede, ligt bruine **Bimanees,** met zwarte kort geknipte manen en zwarten langen staart.

Wie hem terug brengt bij den schout van *Passar Baroe* kan op eene ruime belooning rekenen. (2847)

---

## Bij J. LLOYD & CO.,

**zijn steeds verkrijgbaar de navolgende artikelen.**

Zweedsche Teer en Pik.
Amerikaansche Teer.
Koolteer.
Harst
Breeuwwerk.
Vilt en Huidpapier.
Witte Lording.
Geteerde „
Schiemans garen.
Takel „
Zeil „
Hollandsch Zeildoek.
Engelsch „
Russisch „
Carldoek.
Holl. Patent Touwwerk.
Russisch „
Manilla „
Cair „
Bengaalsch „
Vlaggendoek en lijnen.
Spaansch Groen.
Vriesch „
Witte Verw.
Zwarte „
Droog Loodwit.
„ Zinkwit.
„ Geeloker.

Droog Kromaat Geel.
Meubel Vernis.
Wagen „
Gekookte Lijn-Olie.
Ongekookte „
Huidkoper.
Geelmetaal.
Huidspijkers.
Breed Zink.
Smal „
Zinken spijkers.
Sloepen en Riemen van alle di-mensiën.
Plaat IJzer.
Klingnagels.
Rond IJzer. } *van alle dimensiën.*
Vierkant IJzer.
Plaat „
Hoek „
Band „
Koperen deursloten.
IJzeren „
Koperen Kastsloten.
IJzeren „
Windhaken.
Schroeven.
Grendels.
Houtschroeven.

Koperen Hengsels.
IJzeren „
Spijkers van alle dimensiën.
Staafkoper.
Arakpompen.
Watervaten.
Ballast Schoppen en manden,
Verfkwasten.
Blokken van 1, 2 en 3 schijven.
Blokken met ijzeren schijven.
Blokken met ijzeren Strop.
IJzeren blokken.
Pompleer.
IJzeren Schijven.
Houten Schijven met koperen en ijzeren bosschen.
Tuban leksteenen.
Steenkolen.
Ankers. } *van alle dimensiën.*
Kettingen.
Patent Metallic liquid Sheating.
Alle soorten van gesmeed en gegoten ijzer en koperwerk.
Eene partij beste Riga en Amerikaansche spieren, mastbalken van 80 voeten op 26 dm. diam. en ten slotte Djatiehout van alle dimensiën. (2826)

**BEMINNAARS VAN GOEDE LECTUUR,** genegen zijnde zich te vereenigen ter oprigting van een

**NIEUW LEESGEZELSCHAP,**

worden verzocht zich aan te melden bij den boekhandelaar *H. M. van Dorp*. (2833

# Wordt Te huur gevraagd:

Een **HUIS**, gelegen op Kramat, Tanabang of omstreken.

Aanwijzing met prijs opgave bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp*. (2859)

# KAMERS DISPONIBEL,

hoek **Secretarislaan en Rijswijk.** (2873

**TE KOOP OF TE HUUR.**

Een ruim en nieuw gebouw, bijzonder geschikt voor

**Magazijn of Toko.**

Adres *Uitgever dezes.* (2829)

**TE HUUR OF OP TE KOOP**

**Voordeelige Voorwaarden.**

Een ruim Huis met zes kamers, bijgebouwen enz., gelegen op **Batoe-Toelies.** Huurprijs **ƒ 110.**— 'smaands en kunnende dadelijk aanvaard worden.

(2834) Mr. HOFMEIJR.
*Batoe-Toelies.*

**EEN HUIS TE HUUR**

op **Bazaar-Baroe** terstond te aanvaarden, te bevragen bij de

(2816) WED. EBELL.

**TE HUUR**

Een **HUIS** op Kramat, thans bewoond door en te bevragen bij

(2868) RINSE KEIJZER.

# SPAARBANK.

**Zitdagen 4 en 18 October.**

(2886)

**DE ONDERGETEEKENDEN** verklaren, dat de opname van den aan hen gerigten brief van den heer **Mr. C. J. van Haastert,** in het laatste nummer van den *Java-Bode*, geschied is buiten hun weten en toestemming.

H. KLEIN.
F. A. MEES.
E. H. 's JACOB.
F. JUNIUS VAN HEMERT.
L. A. P. T. BUIJN.
H. BETH.
B. D. BOSSCHER JR.
H. A. DES AMORIE VAN DER HOEVEN.
J. VAN GENNEP.
C. G. DE BEUS.
G. J. B. HENNIJ. (2862)

De ondergeteekende verklaart, dat de opname van den brief van Mr. *C. J. van Haastert*, in het voorgaande nummer van den Java-Bode, buiten zijne **medewerking** en **toestemming** is geschied; doch niet buiten zijn **weten.**

(2861) Mr. HOFMEIJR.

Het **Contract** van den heer G. H. REES en den Ondergeteekende;

door verkoop van het **Atelier** opgehouden hebbende, zal laatstgenoemde voor eigen Rekening de **Wagenmakerij** voortzetten en beveelt zich gunstig aan, bij het geëerde Bataviasch publiek, belovende eene prompte en billijke bediening.

P. H. FROMBERG.
*Over het vroegere Atelier van den Heer G. H. Rees.*

BATAVIA, 1858. (2884)

De ondergeteekenden maken bekend dat de heer **Samuel van Hulstijn** van af heden opgehouden heeft deelgenoot te zijn in de firma **van Hulstijn & Co.**

S. VAN HULSTIJN.
G. C. J. VAN HULSTIJN.

SAMARANG den 24 *Sept.* 1858. (2824)

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek mede te deelen, dat hij de zaken gedreven onder de firma **van Hulstijn & CO.** op denzelfden voet als vroeger zal blijven voortzetten en beveelt zich aan in de gunst van het geëerde publiek.

G. C. J. VAN HULSTIJN.

SAMARANG, den 24sten *Sept.* 1858. (2825)

**Debiteuren** aan den Ondergeteekende, worden verzocht binnen *zes weken* betaling te doen aan deszelfs gemagtigde *Mr. Beth.*

G. H. REES.

BATAVIA, 29 September 1858. (2828)

Bij notariële acte, dd. 27 September verleden, zijn tengevolge van het uittreden van den Heer **W. J. van Haren Noman,** de firma's **van Haren Noman & Kolff** te Batavia en **van Haren Noman, Kolff & Co.** te Samarang, op heden ontbonden.

De zaken van **BOEKHANDEL** en **AANVERWANTE VAKKEN,** benevens **COMMISSIEHANDEL,** tot heden door voornoemde firma's gedreven, zullen door den ondergeteekenden op denzelfden voet worden voortgezet; te Batavia, onder de firma **G. Kolff & Co.,** en te Samarang, onder de firma **de Groot, Kolff & Co.,** in vereeniging met den Heer **J. H. de Groot** aldaar.

G. J. C. KOLFF.

BATAVIA, 1 *October* 1858. (2876)

*Rinse Keijzer's* crediteuren worden verzocht, zich voor den 15den dezer aan te melden. (2869)

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den WelEd. Zeer Geleerden Heer Dr. **P. F. H. Fromberg,** worden verzocht binnen *drie maanden* betaling of aangifte te doen aan

*Den Gesubstitueerden Executeur*
R. U. L. VAN OOSTERHOUDT.

BUITENZORG, 29 *September* 1858. (2874)

**DE ZALF EN PILLEN**

geven verbazende uitkomsten in gevallen van *roos.* De heer W..... Z...., te *Tilburg*, was zeer onderhevig aan roos, en deze huidontsteking had zich over zijn geheele ligchaam verspreid, en niettegenstaande hij menigvuldige geneesmiddelen had gebruikt vond hij geen baat. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van Holloway, en het gevolg daarvan was, dat hij in weinig weken tijds geheel hersteld was. Dit geval heeft veel indruk verwekt.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —.
Potjes zalf à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —.

Te Banjoemaas bij M. S. Cheriman.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Souracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, V. H. Noman. Kolf. & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (2835)

**JOURNAL DES DEMOISELLES.**

Edition avec **Supplément**, contenant

1°. **Modes de Paris.**
2°. **Tapisserie et Broderie.**
3°. **Musique.**
4°. **Gravures.**
5°. **Litterature, poësie etc.**

No. 1 à 7 en verder per mail à **ƒ 17** per jaar, te bekomen bij

(2836) H. M. VAN DORP, *te Batavia.*

**BOEK- en KANTOORHANDEL**

van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Dit Magazijn is steeds voorzien van de beste soorten van **POST- en SCHRIJFPAPIER** in allerlei formaten, als:

Wit en Azuré Post, papier Angoulême, papier vergé, geliniëerd Post in 4°. en 8°., alles fraai gesatineerd, Chitpaper.

Groot Imperiaal, roijaal, groot en klein Mediaan, geliniëerd en ongeliniëerd, zeer doelmatig voor het vervaardigen van

**KANTOORBOEKEN,**

die naar alle modellen kunnen geliniëerd worden.

Verschillende soorten **Drukmediaan,** Velijn schrijf, Hollandsch Propatria, waaronder

**LINNENPAPIER,**

zeldzaam te bekomen, glad en sterker dan eenige andere papiersoort.

Door zijne **KANTOOR-BINDERIJ** en **DRUKKERIJ** bestaat bij hem de gelegenheid, om alles wat daartoe betrekking heeft, spoedig te doen uitvoeren. **Handelspapieren, Visitekaartjes** etc. worden in Lithographie vervaardigd, en kunnen de vergelijking met Europeesch werk zonder schroom doorstaan.

(2819)

Boekhandel van **H. M. van Dorp,**
te BATAVIA.

**Marsden.** The History of Sumatra containing an account of the Government, laws, costums and manners of the native inhabitants, description of the production, etc. London 1811 ƒ 30,—

**Crawfurd.** a descriptive dictionary of the Indian Island and adjcaent countries, ƒ 14,—

**Heine.** Reis om de wereld naar Japan, met platen, ƒ 18,—

**Brumund.** Indiana, 2 dn. ƒ 10,—

**Junghuhn.** Java, zijne gedaante, zijn plantentooi en inwendige bouw, 4 dn. met platen, in maroquin verguld op snee ƒ 80,—

**Huc.** l'Empire Chinois, 2 vol. ƒ 8,—

**Fraissinet.** le Japon, 2 vol. ƒ 8,—

**Veth.** Borneo's Westerafdeeling, 2 dn. ƒ 10,—

**Muller.** Reizen in den Indischen Archipel, 2 dn. ƒ 10,—

**Van der Hart.** Reizen rondom het eiland Celebes, ƒ 6,— (2820)

# Kantoor-Almanak

**1859.**

Opgeplakt ƒ 1,— Onopgeplakt ƒ
Uitgegeven door
H. M. VAN D

BATAVIA, 2 Oct. 1858.

**TIJDSCHRIFTEN EN COURANTEN**

**HEEREN GEABONNEERDEN op Tijds en Couranten,** worden verzocht vóór 20 opgave te doen, of zij met de Abonnementen voort te gaan, ten einde geene vertraging in ditie veroorzaakt worde.

(2870) H. M. VAN

BATAVIA, October 1858.

H. M. VAN DORP, te Batavi

# 237ste Nederl. Staatslot

GROOT **990,000** GUL

Bestaande uit **20,000** loten, 1 prijzen en 2 premiën.

De hoogste prijs met premie is ƒ 130,0

Bestellingen voor heele of gedeelte van loten, per lot, worden aangenomen bij den Boek *H. M. van Dorp*, te Batavia.

**Nederlandsche Staats-Lote**

voortdurend worden bestellingen aange op Loten voor de **237** Staats-Loterij.

Prijs voor een heel Lot. . . . . . . . . ƒ
» » » half » . . . . . . . . .
» » » vijfde » . . . . . . . . .
bij

(2864) VAN HAREN NOMAN EN K

**VERGULDE EN PALISANDER SCHILDERIJ-LIJST**

van 40 cents tot ƒ 2,— de voet, worden v op alle verlangde dimensiën.

**SCHILDERIJ GLAZEN**

van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS

Te *Batavia* bij

(2865) VAN HAREN NOMAN EN K

**Vertrekkende Personen.**

*Rinse Keijzer*, vertrekt naar Samarang.

**HET STOOMSCHIP PALEM**

**Kapt. H. J. ROSEBOOM,**

vertrekt 24 uren na aankomst der Land naar **Samarang, Soerabaija, cassar en Moluccos.**

Nadere inlichtingen zijn te bekomen, ten kan
W. CORES DE V

BATAVIA, 2 *October* 1858.

**HET STOOMSCHIP BATAVI**

**Kapt. A. C. BOSCH,**

vertrekt den 7den dezer naar **Pontianak en Singkaw**

Informatiën bij

(2882) W. CORES DE

BATAVIA, 2 *October* 1858.

**VRACHT EN PASSAGE NAAR SA**

met het Nederlandsche Schip

**DOELWIJK,**

om in het midden der volgende vertrekken.

(2877) B. KOPERSMIT

**VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMA**

wordt aangeboden het Ned. Ind.

**MARIANNE ANTOINET**

Kapitein **J. Winter,**

om tegen de volgende week te vertrekken.

Adres
(2880) B. KOPERSMIT

**Passage pour Fra**

Le beau et grand trois mâts fr 1000 tonneaux

**NOTRE DAME DES VICTOIRES,**

Capitaine **H. Mangue de l'Etang,** parti Nantes vers la fin d'Octobre courant.

S'adresser pour les conditions à Mrs. FRA ET Co. *à Soerabaya*, DORREPAAL ET Co. *à Sa* aux agens *à Batavia*

(2856) J. CEZARD ET

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
# JAVA-BODE,
van Zaturdag 2 October 1858, No. 79.

## BATAVIA.

In den morgen van den 29sten September, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en gevolg van Buitenzorg alhier aangekomen.

— Sinds de laatste jaren, is de drukkunst in deze gewesten aanmerkelijk vooruitgegaan. Nog geen tiental jaren geleden, bestond ter dezer hoofdplaats, buiten de landsdrukkerij, slechts nog eene enkele dergelijke inrigting op kleine schaal, aan het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen toebehoorende, terwijl thans drie kapitale particuliere drukkerijen te Batavia ruimschoots werk vinden en bloeijen.

Had men zich tot heden met gewone drukpersen vergenoegd, in den laatsten tijd deed zich de behoefte gevoelen, de, vooral aan eene onderneming van een blad als de Java-Bode, dat zich vleijen mag overal in Nederlandsch Indië in grooten getale verspreid te zijn, verbonden werkzaamheden te verminderen en den afdruk te bespoedigen.

Om deze reden besloot onze uitgever, de Heer H. M. van Dorp, eene snelpers te ontbieden, die, in het laatst der vorige maand, aan wal gebragt, thans ter zijner drukkerij in volle werking is en ruim het dubbel getal exemplaren, in denzelfden tijd, dien eene gewone pers daartoe noodig heeft, afdrukt en in alle opzigten aan het beoogde doel beantwoordt.

Wij kunnen het publiek dan ook gerust aanbevelen, de werking van deze snelpers te bezigtigen, wel overtuigd als wij zijn, dat de inrigting daarvan zijne onverdeelde goedkeuring zal wegdragen.

— Met belangstelling namen wij kennis van een, door den Heer jhr. J. C. Reynst, oud vice-president van den Raad van Nederlandsch Indië, ontworpen plan tot daarstelling eener inrigting voor jongens- weezen te Soerabaija.

Daar, volgens art. 26 van dit plan, hetzelve in geheel Ned. Indië zal worden verspreid, vermeenen wij voorloopig met eene korte opgave van het doel te kunnen volstaan.

De genoemde inrigting zal, op den voet der weldadige instelling op Rijsselt bij Zutphen, bekend onder den naam van *Nederlandsch Mettray*, worden geschoeid en strekken, om jongens- weezen en verlaten of hulpbehoevende kinderen van Europeanen of daarmede gelijk gestelde personen op te leiden voor ambachten en hoogere vakken van industrie.

Dit ontwerp heeft bereids eene gunstige beschikking van regeringswege mogen ontvangen en zal worden daargesteld uit door de particuliere weldadigheid zamen te brengen gelden, waartoe de inteekeningslijsten overal zullen worden rondgezonden.

Wij wenschen van harte, dat het edele doel, hetwelk zich de Heer Reynst met dit plan heeft voorgesteld, algemeene medewerking zal ondervinden en hopen, dat deze korte aanbeveling daartoe het hare moge bijdragen.

— De in de Lampongs woonachtige handelaar Maas *Tegas*, tevens djuragan van eene praauw majang, had aan den Chinees *Lim Hoktjeng*, handelaar op Pintoe-ketjiel alhier woonachtig, eenige koopwaren, tot een bedrag van *f* 3886,32 recepis, verkocht en daarop *f* 2886,32 recepis ontvangen, zoodat er nog eene som van *f* 1000 te betalen overbleef.

Maas *Tegas* verzocht hem deze gelden in koper af te dragen, hetgeen door *Lim Hoktjeng* beloofd werd. Eenige dagen daarna begaf eerstgenoemde zich naar het huis van *Lim Hoktjeng*; deze verzocht hem een oogenblik te wachten, daar hij het geld aan zijne toko wilde gaan halen. Toen *Lim Hoktjeng* terugkeerde, zeide hij, dat hij eene praauw gehuurd en het geld daarin nedergelegd had. Maas *Tegas*, zich naar de praauw begevende, vond daarin werkelijk twee verzegelde kistjes, die, volgens beweren van *Lim Hoktjeng*, ieder *f* 600 koper inhielden.

Hierop beval *Lim Hoktjeng* den opvarenden naar den Boom te gaan en daar te wachten. Ook Maas *Tegas* en *Lim Hoktjeng* begaven zich derwaarts, om een pas te erlangen.

Na het bekomen daarvan, keerde Maas *Tegas* naar de praauw terug en liet de kisten, in tegenwoordigheid van vijf personen, openen, als wanneer men bevond, dat die kisten niets dan verroest ijzer inhielden.

De zaak is in handen van den hoofd-djaksa gesteld, ten einde daaromtrent het noodige onderzoek te verrigten.

---

Gedurende de maand Augustus 1858, is aan inkomende en uitgaande regten op *Java* en *Madura* ontvangen eene som van 686,059:57$^5$.

De ontvangst over de eerste acht maanden van dit jaar bedraagt . . . . . . . . . . . . *f* 5,340,692:28

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten . . . . . . . . . . . . . . *f* 970,290:66$^5$
Aan terugbetaalde regten » 56,143:71
———— » 1,026,434:17$^5$

Zuivere ontvangst *f* 4,314,258:10$^5$

Gedurende de eerste acht maanden van 1858, is *meer* ontvangen dan over dien tijd in 1856 *f* 276,081:25$^5$ en *minder* dan in 1857 *f* 343,496:85$^5$.

*Krawang.* — Den 24sten September jl. brak boven de hoofdplaats een zwaar onweder los, met wind en hagel, en den volgenden dag woedde een storm, waardoor vele woningen en vruchtboomen werden omgerukt, waarbij twee inlanders het leven verloren.

(*Jav. Ct.*)

*Soerabaija*, 23 Sept. Den 16den dezer is, in de Jengollang no. 4 (afdeeling Soerabaija), een Javaansch jongentje, van omstreeks 10 jaren oud, door den bliksem zoodanig getroffen, dat hij onmiddelijk op de plaats dood bleef. De karbouwen, die hij weidde, hebben volstrekt geen letsel bekomen.

*Soerabaija*, 23 Sept. Gisteren is uit de policiewacht ontsnapt, de Inlandsche soldaat, die den 15den Sept. een geweer op de wacht ontvreemd heeft; zie ons Post-Nummer van den 16den dezer.

— Men schrijft ons van Palembang, dd. 13 dezer.

Voor eenige dagen werd hier het gerucht verspreid, dat er zich in de omstreken van Lahat een aantal opstandelingen zoude vertoond hebben, die de plaats zeer bedreigden en de gemeenschap met Tebing Tingi zouden afgesloten hebben, door het opwerpen van Bentings, om zoo doende den toevoer van levensmiddelen enz. te beletten. Het grootste deel der opstandelingen zoude met geweren en pieken enz. gewapend zijn. Ofschoon men in den beginne aan deze praatjes weinig of geen geloof hechtte, schijnt toch niet alles uit de lucht gegrepen te zijn, daar men heden verneemt, dat de komst eener extra post van Lahat, den lt. kolonel militairen kommandant heeft doen besluiten, zich op morgen op reis te begeven, om zich in persoon van den waren stand van zaken te overtuigen. ZHEdG. zal, behalve van zijn adjudant van Stuwe, nog vergezeld worden van den 1sten luitenant Volkerts, een aantal soldaten. benevens het corps hoornblazers. Met groote belangstelling, ziet men verdere berigten te gemoet, die wij ons voorbehouden onzen lezers ten spoedigste mede te deelen.

— Als eene bijzonderheid kunnen wij onzen lezers berigten, dat de vorige maand in de *Ogan Ilier*, in den tijd van 10 dagen eene som van *f*1633 aan premien voor het vangen van krokodillen is betaald geworden.

(*Soer. Ct.*)

## LAATSTE BERIGTEN.

*Rotterdam*, 8 Aug. De op handen reis van lord Stratford de Redcliffe naar Constantinopel is, onder de tegenwoordige omstandigheden, eene gebeurtenis van gewigt. In den kritieken toestand, waarin Turkije zich tegenwoordig bevindt, is het moeijelijk aan te nemen, dat de lord zulk eene reis alleen wegens private aangelegenheden onderneemt of, zoo als het heet, om afscheid van den sultan te nemen. Meer geloof verdienen zij, die van oordeel zijn, dat lord Stratford met eene staatkundige zending vertrekt. Volgens eene andere lezing, zou hij alleen naar Constantinopel terugkeeren in de hoop — welligt met de verzekering — dat hij in zijn ouden post hersteld zal worden. Het *Journal des Débats* doet opmerken, dat de aanstaande verschijning van lord Stratford de Redcliffe, op het tooneel zijner vroegere diplomatieke werkzaamheid, meer geschikt is, om de tegenwoordige verwarring te verergeren, dan om die uit den weg te ruimen.

— De *Augsb. Ztg.* hangt een somber tafereel op van de Turksche financien; het mislukken van alle pogingen, om eene leening te sluiten, vermeerdert nog de moeijelijke positie, waarin de Porte verkeert.

— Uit Ragusa wordt gemeld, dat op nieuw een detachement van 700 man, van het Turksche legercorps van de Herzegowina, naar Constantinopel is teruggekeerd.

— De *Wiener Zeitung* meldt, op grond eener dépêche uit Triëst, dat de Oostenrijksche internuntius, de baron v. Prokesch, den 2den Aug. uit Constantinopel naar Triest is vertrokken.

— Volgens de laatste tijdingen uit Teheran, had de Turksche gezant aldaar zijn betrekkingen met de Perzische regering afgebroken, doch weder hervat, door de bemiddeling van den Engelschen gezant, den heer Murray.

— De *Leon Espanol* behelst een schrijven, waarin beweerd wordt, dat te Cieza in Murcia eene uitgebreide zamenzwering is ontdekt, die gelijktijdig in Murcia en de provincien van Andalusie, Catalonie en Valencia moest uitbreken. Een agent, die deze streken met een voorgewend doel doorreisde, moet te Pumilla in hechtenis zijn genomen; bij hem moeten documenten gevonden zijn, welke licht verspreiden omtrent de vertakkingen dier zamenzwering. Dit berigt verdient echter nadere bevestiging.

— Uit Canea wordt per *Telegram* het volgende gemeld. De insurgenten keeren naar hunne haardsteden terug. De Engelsche consul, die, gelijk bekend is, met Vely Pacha heulde, heeft van het Britsche gezantschap te Constantinopel bevel ontvangen, het eiland te verlaten. Zijn opvolger is reeds benoemd. Ahmed Pacha keert naar Constantinopel terug. De onlusten te Retimo duren nog voort. Te Kissamos hebben de Turken nieuwe moordtooneelen aangerigt. Te Canea wordt de orde door de militaire magt ehandhaafd.

— Brieven uit Koppenhagen deelen ons mede, dat de laatste depêches, door zijn gezant te Frankfort aan het Deensche cabinet gezonden, een pijnlijken indruk hebben te weeg gebragt. Men geloofde, ten gevolge van Denemarkens laatste toezeggingen, op eene spoedige en vreedzame beslissing van het conflict, door de constitutionele zaken der hertogdommen ontstaan, te kunnen rekenen. Maar, 't is duidelijk, dat dit alles weder onbeslist blijft, indien zoo als men te Koppenhagen verwachtte, de meerderheid der bondsvergadering het rapport harer commissie aanneemt.

— De Donauscheepvaart-kwestie is meer dan ooit van hare oplossing verwijderd. De te Passau, sedert 26 Junij, vereenigde vergadering, om de scheepvaart-acte te regelen, is den 30sten Julij uit elkander gegaan, zonder tot een vergelijk te zijn gekomen. Oostenrijk heeft niet kunnen besluiten, de gunstige voorwaarden te onderteekenen, waarmede andere staten de scheepvaart wilden beschenken.

— Uit Italie hebben wij slechts een beklagenswaardig voorval te berigten. Graaf *Giulay* n. l., wien het Oostenrijksch gouvernement het opperbevel over zijne strijdkrachten in Lombardije scheen te hebben voorbehouden, is in het evolutiekamp te Somma door een geweerschot getroffen. Men gelooft, dat hij reeds aan zijne wonde overleden is.

— Men schrijft uit Madrid, dat de ontbinding der Cortes een reeds langen tijd besliste maatregel is. Sarragossa is tot een vesting van den eersten rang verklaard, en men zal spoedig de versterkingen, die er opgerigt moeten worden, laten onderzoeken.

— Een depêche van New-York, waaraan wij geen groot gewigt hechten, beweert, dat Spanje op het punt is, om Cuba aan de Vereenigde Staten af te staan.

— De laatste nieuwstijdingen uit Peru berigten, dat de burgeroorlog, die het land sinds twee jaren verwoestte, eindelijk opgehouden heeft. Na een zeer bloedig gevecht bij Arequipa, waarin men van weêrszijden dapper gestreden heeft, hebben de regeringstroepen eindelijk overwonnen en is de magt der opstandelingen geheel vernietigd. Van de 6000 man, die aan dit treffen deelnamen, zijn er, hoewel volgens een bepaald overdrevene berekening, 3000 op het slagveld gebleven.

## NEDERLAND.

In verband met de onlangs vermelde ophaling van schatten uit het voor Terschelling verongelukte schip *Lutine*, kan thans berigt worden, dat aan de houders van de bewijzen van aandeel, in de daarvoor in 1821 gevestigde onderneming, zal worden terugbetaald het bedrag der door hen gefourneerde sommen in het bijeengebragte kapitaal der onderneming, en een provisioneel dividend van 40 pCt. daarover, benevens een renversaal, waarbij hun regt erkend wordt, om, in verhouding der door hen gefourneerde som, te deelen in het dividend of de dividenden, die later eventueel mogten kunnen uitgekeerd worden.

Het duiken is sedert de laatste dagen ongunstig geweest; de plaats, waar men tot nu toe het goud vond, is geheel met zand overdekt, zoodat welligt in langen tijd niets meer gevonden zal worden, tenzij er eene gunstige zandverschuiving plaats hebbe. De *Lutine* toch is geen gewoon wrak meer, het roer en enkele, hier en daar in het zand stekende, houten of andere deelen van het schip wijzen slechts de plaats aan, waar de *Lutine* gezonken is, en daar tusschen vindt men het tot nu toe opgedoken goud en zilver; men gelooft evenwel, den schat nog op lange na niet geheel te hebben opgespoord.

— Te Breda heeft dezer dagen een verschrikkelijk voorval, ten gevolge van misbruik van sterken drank, plaats gehad. Een der zonen uit een geacht burgerhuisgezin komt des avonds laat in zeer beschonken staat te huis; daarover door zijn broeder onderhouden, ontstak hij in woede en begon de grootste buitensporigheden te plegen, hetgeen den bejaarden vader, die reeds te bed was, zoo hevig deed ontstellen, dat hij, waarschijnlijk door eene hevige beroerte getroffen, plotseling dood bleef. Toen de ongelukkige zoon daarop tot zich zelven kwam, en de oorzaak van zijns vaders dood vernam, beving hem zulk een geweldige schrik, dat hij eensklaps het spraakvermogen verloor en ernstig ongesteld werd.

## FRANKRIJK.

### Feesten te Cherbourg.

(*Vervolg van ons vorig Nommer*).

Het eerste denkbeeld vàn de schepping der haven van Cherbourg is in hem opgekomen, die, gelijk gij weet, al onze militaire havens en sterke plaatsen heeft geschapen, in Lodewijk XIV, door het genie van Vauban geholpen. Lodewijk XVI heeft deze werken metterdaad voortgezet. Het hoofd mijner familie gaf er een beslissende impulsie aan, en sedert rekende elke regering het zich ten pligt dit te volgen. Ik dank de stad Cherbourg, dat zij een beeld heeft opgerigt voor den keizer in die plaats, die hij met alle zorg bewaakte. Gij hebt hulde willen betuigen aan hem, die, in weerwil van al de oorlogen op het vaste land, nooit het gewigt der marine uit het oog heeft verloren. Evenwel zullen, ofschoon wij heden tegelijk het standbeeld des grooten beheerschers onthullen en de voltooijing dezer oorlogshaven vieren, de gemoederen zich niet verontrusten.

Hoe meer eene natie sterk is, des te meer wordt zij geëerbiedigd. Hoe magtiger eene regering is, des te meer gematigheid beziett hare raadgevingen, des te meer regtvaardigheid hare besluiten.

Alsdan waagt men de rust van een land niet, om een ijdelen hoogmoed te voldoen, of een hersenschimmige populariteit te verkrijgen. Eene regering, die op den wil der massa's steunt, is de slavin van geene partij; zij oorloogt niet, dan wanneer zij gedwongen is, de nationale eer of de groote belangen der volkeren te verdedigen. Gaan wij derhalve voort, om in den vrede alzijdig de verschillende hulpbronnen van Frankrijk te openen, noodigen wij de vreemdelingen uit, bij onze werken te helpen; dat zij als vrienden, niet als mededingers komen. Toonen wij hun, dat een volk, bij hetwelk eenheid, vertrouwen en vereeniging heerschen, aan de onstuimige beweging van één dag weerstand biedt, en dat het, meester over zich zelf, slechts de eer en de rede gehoorzaamt.

De laatste woorden dezer rede werden als verdoofd, door de hartelijkste uitboezemingen der talrijke aanschouwers, die rondom den troon hunner majesteiten stonden zamengedrongen. Daarna heeft de keizer, van den troon gaande, decoratien aan de militairen en zeelieden van allen rang, aan de beambten bij de in- en uitgaande regten en aan eenige burgerlijke ambtenaren, die men hem had voorgesteld, uitgedeeld.

Na deze plegtigheid defileerden de troepen, zoowel als de zeemagt, benevens het corps douaniers voor den keizer. De troepen defileerden in de grootste orde onder de herhaalde kreten van » Leve de Keizer! Leve de Keizerin! Leve de Keizerlijke Prins!" HH. MM. zijn te half een het hotel der maritime prefectuur binnen gegaan. Na een dejeuner, waarop de keizer de hoofden van het leger, der marine en van alle burgerlijke departementen vereenigd had, hebben zij zich naar de plaats der inscheping begeven, te midden van al de eerbewijzingen, die men hun ook bij hun aankomst had betoond. Te twee uren zijn zij met gevolg aan boord der *Bretagne* gegaan, die zee koos, gevolgd door al de schepen van het escader, dat hen naar Brest moet vergezellen en begroet door de afscheidssalvo's van de oorlogschepen en van de batterijen der forten.

— De *Moniteur* deelt, op de volgende wijze, de vollooping van het bassin van Cherbourg mede:

Cherbourg, 7 Aug. De keizer heeft den 7den Aug. het nieuwe bassin, dat in het arsenaal van Cherbourg is gegraven, ingewijd. Deze plegtigheid had een onnoemelijk aantal toeschouwers gelokt. HH. MM., die 's middags te half een in het arsenaal aankwamen, zijn onder een eereboog doorgetrokken, die men uitsluitend van voorwerpen, tot het materieel der marine behoorende, had gebouwd, en zijn door den maritimen pre-

fect en het havenbestuur ontvangen. HH. Majesteiten en gevolg zijn in het bassin neergedaald, en de keizer heeft de herinneringsplaat van deze gedenkwaardige gebeurtenis vastgehecht. Hierna nam het hof plaats onder een rijk vergulde tent, waarvan de keizerlijke vlag wapperde. Op dezen oogenblik werden de dijken doorgestoken, en stroomde het water het bekken binnen. Terwijl dit uitgestrekte bassin, welks oppervlakte meer dan 1600 □ roeden beslaat, en welks inhoud niet minder dan 2 millioen kubieke ellen bedraagt, zich vulde, onderzochten HH. MM. naauwkeurig de werkplaatsen, wapenzalen en andere inrigtingen van het arsenaal.

Juist te 6 uren, het oogenblik van het hoogste tij, gaf de keizer het teeken, om de laatste stutten, die de *Ville-de-Nantes*, een schip van 90 stukken en 900 paardenkracht, op de werf tegenhielden, weg te slaan. Dadelijk gleed het prachtig vaartuig over het spoor en ploegde zijne eerste vore in het water, onder den kreet van Leve de Keizer! die opging onder de 100,000 toeschouwers.

Niets heeft dit schouwspel gestoord, dat altijd zulk een levendigen indruk maakt, en waarvan het schitterende nog verhoogd werd door den glans van een wolkeloozen hemel.

— De *Constitutionnel* meldt, op de volgende wijze, het te water laten van de *Ville-de-Nantes*:

Het bassin Napoleon III vulde zich spoediger, dan men verwacht had.

Op het bepaalde uur (6 uren) traden HH. MM. het arsenaal binnen en namen onder de keizerlijke tent plaats. 't Was het oogenblik van het hoogste tij en, op bevel des keizers, werd het teeken tot de te waterlating der *Ville-de-Nantes* onmiddelijk gegeven.

Ik vermeet mij niet de geestdrift te beschrijven, die uitbarstte op het oogenblik, waarin, toen de laatste hamerslag klonk, het vaartuig als een pijl over het spoor gleed en het eerst bezit nam van het bassin.

De equipage, tot hiertoe in de batterijen verborgen, stond nu eensklaps op, onder de duizendwerf herhaalde kreten van: Leve de Keizer! Leve de Keizerin! die door de salvo's der vloot en de juichtoonen der verbaasde menigte beantwoord werden.

Heerlijk weder heeft de inwijding van dit laatste en bewonderenswaardige werk begunstigd. Geen enkel ongeluk valt te betreuren.

*Parijs*, 7 Augustus. — De heer Veuillot, de bekende redacteur van den *Univers*, gaat welligt naar Cochin-China, om aldaar het bekeeringswerk te onderzoeken. De keizer heeft hem althans doen weten, dat het slechts aan hem stond om die zending te vervullen. Indien hij die aanneemt, dan is hij ongetwijfeld ruimschoots in de gelegenheid, om zijn ijver voor de zaak, ook op een ander gebied dan dat der journalistiek, aan den dag te leggen.

— De beroemde Sardinische ingenieur Borelli heeft hier proeven genomen met een geheel nieuwen telegrafischen toestel, die zoodanig is ingerigt, dat de telegrafist, in plaats van met de gewone teekens te seinen, op de plaats der bestemming eene facsimile levert van iedere gedrukte of geschreven dépêche. Het stelsel berust op den invloed der electriciteit op de metalen. De dépêches worden namelijk door den afzender op met metaal geprepareerd papier geschreven; wordt dit met den toestel in verbinding gebragt, dan werkt de electriciteit op de metaalachtige bestanddeelen, terwijl het op dezelfde wijze bereid papier, waarop in het andere station de dépêche moet worden afgedrukt, overtrokken is met eene kleurstof, die, ten gevolge van den chemischen invloed der electriciteit, onder het telegraferen van tint verandert. De letters der dépêche op de plaats der afzending zijn in dit geval, omdat de inkt geen geleider is, geïsoleerde punten, die het papier in het andere station op de daarmede overeenkomende punten vrij houden van de scheikundige inwerking der electriciteit; zoodat de kleurverandering op het laatstgenoemde blad zich slechts kan bepalen tot al wat op de, bij het eerste bureau aangeboden, dépêche niet met inkt is aangelaan. Er ontstaat alzoo, op de plaats der bestemming, van zelf een gekleurd aftreksel van alle mogelijke letters en teekens der dépêche, die met de meest mogelijke getrouwheid tot in de fijnste trekken op het andere blad zijn overgebragt. Een der eerste proeven leverde op die wijze een duidelijk en helder geel schrift op blaauwen grond. Voor het overige werkt alles met de gewone telegrafische snelheid, zonder dat de atmospheer den minsten invloed op het werktuig uitoefent.

— De *Presse* meldt, dat de bemanning van het Fransche schip *Marie Caroline* van Nantes, op de rivier Soua Rano op het eiland Madagascar, vermoord en het schip verbrand is. Het schijnt, dat het schip daar kwam met het doel, om vrije arbeiders voor de Fransche kolonien aan te werven, welke een der opperhoofden van Madagascar beloofde te leveren. Dat opperhoofd noodigde den gezagvoerder uit aan wal te komen, om de arbeiders in ontvangst te nemen en vermoordde hem verraderlijk. Daarop zond hij een vijftiental zijner krijgslieden, als arbeiders vermomd, aan boord van het schip, waar zij de bemanning afmaakten en ten slotte het vaartuig in brand staken.

**DUITSCHLAND.**

*Weenen*, 6 Aug. Gelijk wel te verwachten was, doet onze pers het groote gewigt uitkomen, dat, volgens haar, Lombardijsch-Venetie heeft bij het laatste besluit van Keizer *Frans Joseph*. De andere staten van het Keizerrijk, zegt zij, kunnen daaruit het gunstigste besluit voor hunne eigen toekomst trekken, want men kan vooruit zeggen, dat, volgens de beschikkingen van dit besluit, de volksvertegenwoordiging eene gewigtige rol in de regering van het rijk heeft te vervullen.

't Is voorzeker wel een bewijs van een levendige verbeelding, uit dit besluit op te maken, dat een uit Italianen zamengestelde commissie, in Lombardije, belast zal worden met de herziening der grondlasten, en dat de verschillende staten, die het Oostenrijksch gebied uitmaken, hunne nationaliteit waardig vertegenwoordigd zullen zien in de organisatie van het rijk. Het eenig goede vooruitzigt, dat men er uit kan opmaken, is, dat de bevolen maatregelen zich kenmerken als het begin van andere hervormingen. Een andere daad heeft ook veel gewigt voor Italie, n l. dat de keizer, sedert het vertrek van aartshertog *Maximiliaan*, besloten heeft, dat de versterkingswerken van alle plaatsen, die niet uitsluitend als vestingen beschouwd worden, zullen worden geslecht. Door eenigen zal deze maatregel goed ontvangen worden; maar anderen zullen er iets anders dan eene vrijzinnige concessie in zien. In gevalle van opstand toch, dienen de kleine plaatsen den insurgenten tegen de regering; en wat de algemeene verdediging van het land tegen den vijand betreft, heeft men ze reeds lang als nutteloos, ja zelfs als belemmerend en schadelijk beschouwd, wijl zij het leger door versnippering verdeelen.

— De opstand in Bosnie is oorzaak van eene wisseling van nota's tusschen graaf *de Buol* en prins *Rallimaki* gezant van de Porte te Weenen. De Turken hebben niet alleen de den Sultan onderworpen rajas geplunderd, maar ook Oostenrijksche kooplieden, en in het laatste onderhoud tusschen genoemde diplomaten, is er beslist, dat het turksche gouvernement eene schadeloosstelling zal toestaan.

— De aandacht is gevestigd op de synode van de niet-vereenigde Grieksche gezindte, die morgen te Carlowitz vergaderen zal, om een aartsbisschop van Karlstadt te verkiezen. Ook heeft de synode nog de zaken dezer gezindte te regelen, en te beraadslagen over de te nemen maatregelen, ten opzigte der demonstraties op het Slaviesch grondgebied, ten gunste der vereenigde-grieksche gezindte, met andere woorden der Russische kerk. Graaf *Coronini* zal als commissaris der regering de zittingen bijwonen. Men verwacht heden verscheiden bisschoppen der niet-vereenigde grieksche eeredienst van Dalmatie, Bukowina, enz.

— Gij weet, dat een bevel de Israeliten verbiedt, hunne kinderen naar protestantsche scholen te zenden. De leden der evangelische gemeente te Werschetz hebben tegen dit bevel geprotesteerd, dat in hunne oogen een beleediging der evangelische kerk is. Zij hebben hun protest aan een commissie ter hand gesteld, die het te Weenen aan graaf *Thur*, minister van openbaar onderwijs, moet overhandigen.

Sedert lang heeft men het gerucht verspreid, dat onze gezant aan het hof van St. Petersburg, graaf *Valentijn Esterhazy*, dezen diplomatieken post zou verlaten, en vervangen worden door prins *Richard Metternich*.

Heden verneem ik, dat graaf *Esterhazy*, op een door den keizer nadrukkelijk gedaan verzoek, besloten heeft, die thans zoo moeijelijke betrekking te blijven waarnemen, en zich te vreden te stellen met verlof te nemen, ter herstelling zijner gezondheid.

De Pruissische zaakgelastigde, graaf *Flemming*, — de Pruissische ambassade te Weenen is nog steeds onbezet — heeft verscheiden zamenkomsten met den ridder *Hock*, raad van het ministerie van financien, gehad, om de vermindering der tollen op de Elbe te regelen. Over de hoofdpunten is men het eens geworden, en aan de te Hamburg vereenigde commissie zal mededeeling hunner voorstellen gedaan worden. De overeenstemming der beide groote Duitsche magten zal de beslissing dezer zaak zeer bespoedigen.

— De keizer van Oostenrijk heeft bevolen, dat thans gevolg zal worden gegeven aan de, door wijlen Frans I gedane, belofte tot oprigting van een standbeeld, ter eere van den veldmaarschalk Karel prins van Schwarzenberg. Dientengevolge zal een concours voor dat standbeeld uitgeschreven worden onder alle in de Oostenrijksche monarchie wonende kunstenaars, terwijl ook eenige Duitsche, niet-Oostenrijksche kunstenaars, eene uitnoodiging zullen bekomen, om aan dit concours deel te nemen.

— In weerwil van de pogingen van de Pruissische regering, om de Duitsche handwerklieden te beletten naar Brazilië te verhuizen, neemt dit echter hoe langs zoo meer toe. Pas nog zijn te Hamburg 60 jonge meisjes ingescheept, van welken 30 uit Silezië, aan wie men een inkomen van 12 thaler per maand en vrijen overtogt beloofd had, maar die verpligt waren, ten tijde der inscheping, een briefje van 110 thlr. te teekenen, met verpligting, om tot aan de terugbetaling dier som, te dienen bij wien men haar besteedde.

**SPANJE.**

Men meldt van Madrid, 6 Aug. HH. MM. blijven te Gyon.

Generaal Gos de Olano is bij de koningin geroepen; men weet niet waarom, misschien om tot minister benoemd te worden.

HH. MM. worden te Ferrol verwacht, waarheen zestien oorlogschepen bevel hebben ontvangen te zeilen, om voor HH. MM. evoluties en een spiegelgevecht van een zeeslag te vertoonen.

**ZWEDEN.**

Het officieele blad van Stockholm meldt, dat de zes vrouwen, die veroordeeld waren Zweden te verlaten, omdat zij tot het Katholieke kerkgenootschap waren overgegaan, kennis hebben bekomen, dat wanneer zij een beroep deden op de koninklijke genade, de prins-regent geneigd was haar verzoek gunstig te ontvangen.

**RUSLAND.**

Men schrijft van St. Petersburg: De Gouverneur van St. Petersburg, generaal Ignatieff, heeft den verkoop der vliegende bladen (*Fliegende Blätter*) en van andere litteraire voortbrengselen in de straten verboden. De regering bemerkte, nadat zij deze soort van drukpersvrijheid beproefd had, dat zij geene gewenschte vruchten droeg. In zijn besluit nopens dit onderwerp, zegt de Gouverneur: „Ik ben er voor verantwoordelijk, dat men geen onrijpe vruchten of bedorven eijeren aan de bewoners der hoofdstad verkoopt; bijgevolg kan ik den verkoop van deze drukpers-voortbrengselen nog minder toestaan, welke beide producten veel op elkander gelijken, doch waarvan de laatste veel gevaarlijker zijn."

— Men deelt ons een brief mede, geschreven uit de Krim door een fransch koopman, die zich eerst te Kamiesch voor handelsbelangen heeft opgehouden, en thans met vergunning van den Russischen Gouverneur te Sebastopol woont. De groote stad, schrijft hij, herstelt zich van lieverlede uit hare verwoesting. Men bouwt hier niet met de snelheid onzer bouwlieden en onderne[...] Maar, als de nieuwe kwartieren gereed zullen zijn, [...] de stad zeer schoon wezen. De voor het meere[...] zeer prachtige tuinen der omstreken zullen het m[...] lijkst te herstellen zijn, want die zijn geheel ee[...] woest. Verscheiden stoombooten, die stoommachines [...] gen, zijn ijverig bezig, den ingang der haven vr[...] maken, waar de schepen gezonken waren. Ik be[...] het Fransche kerkhof geweest; dit is door een ste[...] muur omsloten en wordt door iedereen geëerbiedig[...]

**AFRIKA.**

Volgens berigten uit Marocco is de keizer, [...] thans 82 jaren telt, tegen den oproerigen stam Z[...] te velde getrokken, aan het hoofd van zes duizend [...] zijner zwarte garde, vier duizend man infanterie e[...] gen duizend man cavallerie, terwijl zijn zoon, in[...] aan het hoofd van eene sterke legermagt, de ope[...] des vaders ondersteunde. De keizer, misleid do[...] Arabieren, op wier trouw hij meende te kunnen [...] nen, heeft zich echter te veel in de bergachtige [...] der oproerlingen gewaagd, zoodat hij, toen hij [...] doorgedrongen was, onverhoeds door den vijand a[...] vallen werd en eene geduchte nederlaag leed. Hij [...] zelfs niet dan met gevaar uit zijne moeijelijke pos[...] raakt en behouden te Fez teruggekeerd zijn.

**EGYPTE.**

*Alexandrië*, 18 Julij. Gedurende de laatste [...] heeft men hier onrustbarende geruchten verspreid, [...] zeide, dat een zeker aantal Bedouinen, tot de [...] toe gewapend, op kameelen, van de zijde van de[...] Sinaï waren vertrokken, om Suez te land aan te v[...] terwijl een flotilje van barken, ook goed gewapen[...] den omtrek van Djeddah vertrok, om dit van de [...] te doen. Dit gerucht en nog andere tijdingen [...] een zekere onrust onder de Europeanen te weeg ge[...]

Het gouvernement, met deze vrees begaan, he[...] eens aan al deze nieuwtjes een einde gemaakt. De [...] nister van buitenlandsche zaken, Cheriff-pacha, hee[...] bevel des onderkonings, die zich naar Cairo had [...] ven, om zelf over den geest en de gesteldheid al[...] kunnen oordeelen, heden namiddag het consulaire [...] vergaderd, en verklaard, dat, na naauwkeurige o[...] zoekingen, het gouvernement naar waarheid be[...] kon, dat het land de volmaaktste rust genoot, de [...] Bedouinen en de gewapende schepen, die naar [...] gingen, eenvoudig visschersschuiten en reizigers [...] en dat hij de consuls uitnoodigde, hunnen landge[...] dit te verzekeren.

Z. E. voegde er bij, dat de onderkoning den to[...] buiten het rijk zelf willende onderzoeken, voor[...] was, om bij de eerste gelegenheid persoonlijk een [...] kenning tot aan de omstreken van den berg Si[...] doen, dat men als het kwartier der toekomstige a[...] lers van Suez opgaf. En eindelijk geloofde hij, of[...] het gouvernement niet de minste ongerustheid had, [...] zijne maatregelen te moeten nemen, om de handve[...] lendige dwazen krachtig te ontvangen, die het te[...] wagen, den minsten aanval op de Europeanen te [...] wier magt hier zeer aanmerkelijk is.

23 Julij. Ofschoon bovenvermelde geruchten van [...] grond ontbloot zijn, heeft het gouvernement toch [...] wijze en krachtige maatregelen, voor alle mogelijk[...] beurtenissen, genomen.

Sedert zijn de feesten von Courban-Baïram, de g[...] feesten van het Turksche jaar, afgeloopen, zon[...] minste wanorde onder de aanzienlijke massa men[...] die de feesten dit jaar, evenals vroeger, op de [...] gelokt hadden, te vertrekken. Dit is ook het gev[...] weest te Cairo en in andere gewigtige plaatsen, e[...] bewijst ons èn de rust in Egypte, èn den eerbied[...] onderwerping der Arabieren voor en aan de bevel[...] onderkonings.

Z. H. heeft den eersten feestdag in de hoofdstad [...] gebragt. Hij heeft zich te paard, met groote plegti[...] als gewoonlijk, omringd door zijne garde, naar de [...] tadel van Cairo begeven, waar hij de gelukwe[...] der hooge amtenaren en van het consulaire corp[...] hoofdstad ontvangen heeft. Vervolgens is hij na[...] residentie te Mark, buiten de poorten van Ale[...] teruggekeerd, waar hij nog is.

Gisteren is alhier aangekomen een Turksche sto[...] *de Kars*, die in drie dagen van Constantinopel [...] de haven van Alexandrië gezeild is. Dit schip [...] een Turk medegebragt met een talrijk gevolg; men [...] dat hij naar Djeddah gaat, om een onderzoek [...] stellen naar de bloedige gebeurtenissen, waarvan d[...] het tooneel geweest is. Deze persoon draagt den [...] van bijzonderen commissaris der Porte. Hij heeft g[...] een lang onderhoud met den onderkoning gehad[...] naar men zegt, op de eerste aanmaning des sulta[...] bataillon egyptische troepen naar Djeddah moet [...] Men verzekert zelfs, dat deze troepen zich reeds t[...] trekken gereed maken.

Men wacht ook nog een corps van 800 man t[...] van den sultan, evenens voor Djeddah bestemd, [...] zegt, dat deze soldaten nog heden te Alexandrië [...] aankomen.

Door de booten der Medjidié-compagnie, die hare [...] op de Roode Zee begonnen zijn, zullen de bewe[...] der voor Djeddah bestemde troepen snel en zeer [...] kelijk uitgevoerd kunnen worden en dit in verv[...] van de oude, zoo langwijlige en gebrekkige mi[...] van vervoer.

Weldra hoop ik in de gelegenheid te zijn, om [...] een en ander over de werken aan den spoorwe[...] Cairo naar Suez, waaraan met ijver gewerkt [...] mede te deelen.

**CHINA.**

Het Oostenrijksche fregat *Novara* heeft, den 1[...] gustus, *Woosung*, met bestemming naar Japan, ve[...]

**BRITSCH-INDIË.**

Wanneer de opstand, zoo leest men in een der [...] ste periodieke geschriften, vroeg of laat door kra[...] wapenen bedwongen, en Indië — de Hemel alle[...] wanneer of hoe — tot zijne vorige kalmte is we[...] keerd, zal er veel, zeer veel veranderd en ve[...] moeten worden. Een eerste stap tot verbetering[...]

laatstelijk in het Parlement doorgedreven bill, het hoofdbestuur uit handen der O. I. Com- in die der Kroon is overgegaan, zoo dat Indië uit naam der Koningin zal geregeerd worden. eerste, ofschoon radicale verandering, is echter nds niets meer dan een tijdelijk verdrag en eene ormule, die de groote natuurlijke bezwaren on- rd en vele moeijelijke vragen onbeantwoord laat. l bijv. Indië voortaan worden behandeld, als lonie of als een wingewest? Van eene kolonie geen sprake zijn. Eene kolonie kan slechts be- zich ontwikkelen in een wildernis, of in een bevolkt gewest, maar niet in een rijk als Hindostan, halve beschaving en duizendjarige vooroordee- tegenover eene wel gevestigde, nijvere, schran- choon dan ook diep verbasterde bevolking van nderd millioen zielen. Zulk een bevolking zal r een betrekkelijk gering aantal vreemdelingen nzen, om zich dieper landwaarts te verplaatsen te verdwijnen, even als de oorspronkelijke be- van Amerika. De olijtkeurige Indianen van zullen zich niet als de arme Roodhuiden van en laten uitroeijen, al mogt ook de zoo hoog ge- eschaving onzer eeuw zich met zulk een mon- en moord willen bezoedelen, gelijk staande met, rdmaal erger dan die eenmaal door de veroveraars we wereld werd gepleegd. Aan eene geheele ing of zamensmelting der Europesche en Indi- chenrassen valt even weinig te denken — wat nige honderd duizend Engelschen, Duitschers hen beteekenen bij een massa van 200 millioe- meer dan een droppel in een oceaan!

al dus als een veroverd land moeten worden d, en het Engelsche gouvernement, dat in Eu- standaard der vrijzinnigheid voert, zal over den schepter van het onverbiddelijkst despo- oeten zwaaijen. Wat door het zwaard gewon- kan alleen door het zwaard behouden worden, l Engeland, met al zijne magt en rijkdom, duur in staat zijn, om het onmetelijke Indi- in bedwang te houden? Wat de toekomst veren, is moeijelijk te bepalen, maar zal de haat dsche bevolking zich niet tegen den invloed der e begrippen met kracht blijven verzetten, zelfs e, dat wij zoeken te stichten, met weêrzin en on- tvangen en op eene vijandige wijs tot ons na- wenden, om vroeger of later, wanneer zij zich oeg waant, of als de gelegenheid zich aanbiedt, we poging te wagen tot afwerping van het ge- der vreemdelingen?

chter met geweld uit Indië te worden gedreven rijkste bezitting te verliezen, zou de eerste stap Engelands ondergang. Ieder Brit zou zeker het beproeven, om zulk een ramp te verhoeden. Maar buitengewone krachtsinspanning en geldverspil- et eenmaal een einde komen, en het is beter om tijne maatregelen te nemen. Zoo dus de opstand door kracht van wapenen bedwongen, en de zoo wel als de Mohammedaan van onze meer- voor het oogenblik overtuigd is, komt hier mijns s de vraag in aanmerking, of het niet raadzaam om onze hand van zulk eene onnatuurlijke oordelijkheid schoon te wasschen, en Indië voort- er zich zelve te laten regeren. Voorzeker eene e taak; maar om het land op den duur met het onder te houden, zou nog veel kostbaarder en waarlijk zijn. Na de verovering van Oude b. en wij het op bepaalde voorwaarden de vrijheid hergeven. Behalve Oude zouden ook andere sta- te afgelegen of te moeijelijk in bedwang te hou- , in dit voorregt kunnen deelen. Laten wij de gen doorslaande bewijzen geven van grootmoe- en matiging. Laten wij hen van lieverlede ge- zich zelven te regeren, door het ontwikkelen natuurlijke hulpbronnen des lands, het geven van enden raad, het sluiten van eervolle, welbegre- eerlijk gehouden, en des noods met kracht ge- fde tractaten — ons zoo weinig mogelijk be- e met hetgeen ons niet regtsteeks aangaat, dan druk onzer oppermagt niet langer worden gevoeld. Engeland de vaste wil bestaat en een geschikt l kan gevonden worden, om deze taak uit te — waaraan ik niet twijfel — dan zal de toekomst een beter aanzien verkrijgen en het behoud on- onste bezitting verzekerd zijn. Een tegenoverge- n te volgen, moge voor een tijd lang goed gaan, ou naar mijn gevoelen meer kosten dan het waard p het geheele verlies van Indië kunnen uitloopen.

## „Nederlandsch Indie" en de Heer *H. von Rosenberg.*

Dagblad „*Nederlandsch Indië*" van 8 Augustus jl., , op bladz. 333, den volgenden brief:

Mijnheer de Redacteur!

het *Tijdschrift voor N. I.* van den baron van Hoëvell dewijl ik niet oordeelen kan over de onwaarheden, arin veelal voorkomen, valt het nummer van Maart ll. . Nu ja, als een van Eva's kinderen, heeft de nieuws- mij aangespoord om het te lezen. De grondige kennis dische zaken ontbreekt mij evenwel, en daarom waag en of ander der verschillende artikels te beoordeelen, og altijd veel prijs stel op het spreekwoord, dat tegen- bij velen geheel schijnt vergeten te wezen: " schoenma- u bij uwe leest.

arde mij groote verwondering, onder de *Varia*, eene g of liever *ver*oordeeling te vinden van een werk van van Doren, dat reeds in 1851 is verschenen. Van dien ik sedert de laatste jaren veelvuldige opstellen over Ne- Indië in *De Globe*, een Tijdschrift, dat door den heer wordt uitgegeven, en ik lees die opstellen met genoegen want mijne kennis van Indië wordt daardoor vermeerderd. ritiek op zich zelve bemoei ik mij niet; evenmin met de ning H. von Rosenberg, want een mijner vrienden — ig meer dan zes maanden van Batavia vertrokken — dien odanigen heer vroeg, verklaarde de teekening voor eene e. Hij hield voor schrijver, een man die zich alhier heeft gemaakt, zekeren L., sedert kort op Java terugge- waar hij zich veel beweging geeft met schrijven enz. ok de schrijver is van die zoogenoemde kritiek, zeker is afkomstig van een man, die zijn gal op den heer V. willen uitspuwen en, na lang zoeken, eindelijk dat werk heeft. Die kritiek leert ons den schrijver daarvan ken- een wezen, dat niet waardig is in het gezelschap van e menschen te worden toegelaten.

En wat zal men zeggen van den heer van Hoëvell, die zoodanig stuk in zijn *Varia* opneemt? Is hij zoo verlegen om stof, dat hij het eerste schandschrift, dat hem wordt aangeboden, gretig opneemt? Heeft hij zoodanig gemoed, dat hij zelf zich in zoodanige vuilnis verheugt? — Ik oordeel niet, maar laat het oordeel aan den lezer.

---

Hoe is het mogelijk, vroegen wij ons zelven af, dat een blad, dat zich zoo zeer op zijne kennis van Ned. Indië laat voorstaan, een zoodanig schrijven in zijne kolommen konde opnemen, zonder den schrijver daarvan gelijktijdig te regt te wijzen.

Immers de Heer von Rosenberg, gecommitteerde van het Ned. Indisch Gouvernement van Nieuw-Guinea, lid van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen en van de Natuurkundige Vereeniging in Ned. Indië, moet aan ieder, die over Indië met zaakkennis wil schrijven, bekend, ja overbekend zijn.

Wij kunnen dan ook der redactie van de "*Nederlandsch Indië,*" de verzekering geven, dat de, in haar blad zoo zeer veroordeelde, recensie van het werk van den Heer J. B. J. van Doren getiteld: *Reis naar Nederlandsch Oost-Indië, of land- en zeetogten op Java*, te 'sGravenhage bij gebroeders J. en H. van Langenhuyzen uitgegeven, werkelijk door den Heer H. von Rosenberg geschreven is, en dat door dien Heer sedert lang, in verschillende wetenschappelijke tijdschriften, belangrijke bijdragen geleverd zijn, niet alleen betreffende land- en volkenkunde, maar ook over natuurkundige wetenschappen.

De Heer H. von Rosenberg, die de wetenschap om de wetenschap zelve beoefent en sedert jaren daaraan vele offers gebragt heeft, deed onzes inziens wel de vele plagiaten des Heeren van Doren aan den dag te brengen. Immers zoovelen toch in onze dagen schrijven, zonder vooraf de zaken behoorlijk te onderzoeken, en worden daardoor verbreiders van valsche en onnaauwkeurige berigten, die der wetenschap schaden en in minachting brengen. Eene fiksche teregtwijzing moge hun voor altijd den mond snoeren, tenzij hunne schrijfwoede reeds dien graad bereikt hebbe, dat geene teregtwijzing meer baat en slechts een geschreeuw met groote woorden en aanmatigend gezwets uitlokt.

De briefschrijver in de " *Nederlandsch-Indie* „ had wel gedaan, de waarheidsliefde van het *Tydschrift van Nederlandsch Indië* ten deze niet in twijfel te trekken, en de redactie van dat blad raden wij aan, zich beter op de hoogte te stellen van alles wat in en omtrent Indië in het licht wordt gegeven, ten einde daardoor de bestaande leemte in hare grondige (?) kennis van de Indische zaken aan te vullen.

De briefschrijver kan verder zijn onlangs van Batavia vertrokken vriend mededeelen, dat ook hij in geenen deele op de hoogte der zaak staat en zijne meening geheel onjuist en als beleedigend moet aangemerkt worden.

Wij meenen echter met zekerheid te mogen weten, dat de Heer von Rosenberg, die thans verre van deze hoofdplaats verwijderd is, zich den briefschrijver noch diens ongunstige beoordeeling over hem zal aantrekken, daar toch die Heer verre boven beiden verheven is.

Een ieder, die onvolledige en verwarde kennis omtrent Ned. Indië wil opdoen, kunnen wij de werken van den Heer van Doren ten volle aanbevelen, maar hem, die grondige en juiste kennis verlangt, raden wij de geschriften van den Heer von Rosenberg aan, wiens belangrijke bijdragen over het eiland Nias en andere gedeelten van Sumatra nog onlangs, in Engelsche wetenschappelijke tijdschriften, zijn overgenomen en wiens naam in de geheele geleerde wereld met lof bekend is. (*Redactie*).

## Ingezonden Stukken.

Aan de redactie van den „*Java-Bode,*"

Zoo als bekend is, hebben *een vijf- en twintigtal* jongelieden, allen tot den klerkenstand behoorende, bij den aanvang van dit abonnementsjaar, zich schriftelijk tot de Directie van het alhier gevestigd Fransch tooneel gewend, om, evenals de officieren, geëvenredigd aan hun inkomen, zich te mogen abonneren.

In dat verzoek is genoemde Directie niet getreden; hebbende zij evenwel nader alleen den abonnementsprijs op *f* **10**:— bepaald voor ambtenaren, die een inkomen van *f* **220**:— en *daarbeneden* genieten.—

Daarover hebben dezelfde jongelieden, door middel van het Bataviaasch Handelsblad, zich beklaagd, door onder anderen te zeggen, dat de Directie van het Fransch tooneel de Gouvernements klerken onder de ambtenaren rangschikt, en dat, niettegenstaande de eersten *veel minder* dan de laatsten worden bezoldigd, zij *evenveel* moeten betalen, hetgeen met de officieren nogtans het geval niet is.

Schrijver dezes kan zich met het gevoelen dier jongelieden geheel vereenigen, en wil nogmaals beproeven, de Directie van meergemeld tooneel, beleefdelijk in overweging te geven, om bij de volgende abonnements-jaren (**1859** en **1860**:) — tot welk tijdstip de tooneelspelers op deze hoofdplaats mogen verblijven, ingevolge daartoe bekomene vergunning van het Gouvernement — de abonnementsprijzen zoodanig te regelen, dat elk ambtenaar en klerk zich, naar evenredigheid hunner inkomsten, kunnen abonneren, en zij alzoo niet verstoken blijven van publieke vermakelijkheden.—

De geachte redactie van den „*Java-Bode,*" wordt beleefdelijk verzocht het vorenstaande, door middel van haar blad, ter kennis van hierboven bedoelde Directie te brengen.—

Een voorstander der Opéra.

Batavia, October 1858. (*Redactie*).

# SCHEEPSBERIGTEN.

## Aangekomen schepen te *Batavia.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN | GEZAGVOERDER. | VAN | | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| September | 29 | Ned. Indisch | brik | Raditool Djaina | Mohamad Said | Bandjermassing. | 17 Sept. | Buijs, Jacobsen & Co. |
| 〃 | — | Nederlandsch | bark | Graaf Dirk III. | C. J. Rotgans | Dordrecht. | 12 Junij. | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Eersteling | A. P. Armstrong. | Rotterdam. | — 〃 | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | schip | Admiraal van Kinsbergen | T. J. J. Bouman | 〃 | 16 〃 | J. Cézard & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Johannes Anthonius | W. van Hees | Soerabaija. | | Landberg. Bezoet de Bie & Co. |
| 〃 | — | Zweedsch | 〃 | Australia | Störmberg | 〃 | 26 Sept. | E. Moormann & Co. |
| 〃 | 30 | Ned. Indisch | bark | Menado | Hadjie Ismail | Kottee. | 21 Sept. | Buijs, Jacobsen & Co. |
| 〃 | — | Nederlandsch | schip | Louise | P. Buijs Jr. | Amsterdam. | 17 Junij. | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | — | 〃 | bark | Waterloo | D. Duinker | 〃 | 24 Mei. | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Almelo | H. P. Grönbeck. | Singapore. | | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Uljsses | J. Schout. | Amsterdam. | 10 Junij. | Haager & Schuurman. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Duiveland | J. C. Viersma | Rotterdam. | 4 〃 | Maclaine, Watson & Co. |
| 〃 | — | 〃 | schip | Elizabeth Anthonia | J. Jansen. | Soerabaija. | | Haager & Schuurman. |
| 〃 | — | Ned. Indisch | stoomsch. | Batavia | A. G. Bosch | 〃 | 28 Sept. | W. Cores de Vries. |
| October | 1 | Nederlandsch | brik | Professor Suringar | G. H. Sneltjes | Triëst. | 29 April | Landberg, Bezoet de Bie & Co. |
| 〃 | — | 〃 | bark | Eensgezindheid | J. Portenger | van de West | | |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Staatsraad van der Houven | F. Heijmeriks | Amsterdam | 15 Junij | de Weerdt, Ruijl & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Generaal Michiels | P. G. Visser | Rotterdam | 14 〃 | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Soolo | P. C. van der Meulen | Havana | 9 〃 | van Ommeren, Rueb & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Vincentius van Paulo | H. K. de Groot | Rotterdam | 17 〃 | de Weerdt, Ruijl & Co. |
| 〃 | — | 〃 | schip | Magaretha Johanna | L. P. Wassenaar | Amsterdam | 21 〃 | Paine, Stricker & Co. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Prins Frederik der Nederl. | C. C. de Wit | 〃 | 17 〃 | Haager & Schuurman. |
| 〃 | — | 〃 | bark | Weltevreden | H. Teerlink | Rotterdam | 22 〃 | B. Kopersmit & Co. |

## In lading liggende schepen te *Batavia.*

| VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | BESTEMMING. | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch | bark | Gelderland* | D. Crap Hellingman | Japan | Haager & Schuurman. |
| 〃 | 3 mast | schoener Adèle* | H. B. R. Jaski | Manilla | 〃 |
| 〃 | bark | Alida Maria* | J. de Vries | Japan | 〃 |
| 〃 | 〃 | Maarten van Rossem* | P. F. Rijken | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Uljsses | J. Schout | Soerabaija | 〃 |
| 〃 | schip | Elisabeth Anthonia | J. Jansen | Amsterdam | 〃 |
| 〃 | bark | Valparaiso* | H. A. Ellerman | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Eersteling | Armstrong | | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | 〃 | Graaf Dirk III. | C. J. Rotgans | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Almelo | R. P. Tjebbes | | 〃 |
| 〃 | brik | Reinhardt* | J. W. B. v. d. Spreekel | Soerabaija | 〃 |
| 〃 | 〃 | St. Michael | Boswijk | | 〃 |
| 〃 | bark | Julia* | A. van der Kolff | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Cortgene* | D. Dunlop | | Reijnst & Vinju. |
| 〃 | 〃 | Alblasserdam | J. 'tHoen | | Maclaine, Watson & Co. |
| 〃 | 〃 | Cornelis Smit* | R. Weidenaar | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Catharina Maria* | Schuchard | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Duiveland | J. P. Viersma | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Het Zeepaard* | Tjebbes | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Cheribon | W. J. Coers | | Landberg, Bezoet de Bie & Co. |
| 〃 | bark | Johanna Christina* | J. R. de Boer | | 〃 |
| 〃 | schip | Noord Braband | H. R. Bok | | 〃 |
| 〃 | 〃 | President van Rijckevorsel | C. Vermeij | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Voorwaarts | G. F. Bus | | 〃 |
| 〃 | bark | Jan van Brakel* | C. Verhey | | van Ommeren, Rueb & Co. |
| 〃 | schip | Vooruit | W. C. Kool | | 〃 |
| 〃 | bark | Grondwet* | T. C. Kamminga | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Evertina Elizabeth* | C. J. Tonjes | Soerabaija | 〃 |
| 〃 | 〃 | Vice Admiraal Gobius | A. A. van der Linden | 〃 | 〃 |
| 〃 | schip | Vijf Gebroeders | G. J. Tecnsma | | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | 〃 | Javaan* | H. Mimmix | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Neptunus* | P. Schuurman | | 〃 |
| 〃 | bark | Wilhelmina Lucia* | G. Poolman | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Nieuw Holland | Tuk | | 〃 |
| 〃 | schip | Doelwijk* | Swart | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Philips van Marnix* | van Duijn | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Henriette Elisabeth Susanna | Meijboom | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Orion | C. M. Borghorst | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Louise* | P. Buijs Jr. | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Weltevreden | Duinker | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Prins Frederik der Nederlanden | C. C. Witt | Samarang en Soerabaija | 〃 |
| 〃 | bark | Waterloo* | D. Duinker | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Jan van Hoorn | B. Mols | | 〃 |
| 〃 | schip | Karel en Henricus | A. van der Geer | | Dümmler & Co. |
| 〃 | bark | Nederland en Oranje | L. F. van Ruijven | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Guurtje en Maria | F. J. Boursse Wils | | de Weerdt, Ruijl & Co. |
| 〃 | 〃 | Abel Tasman* | J. R. Rijken | | 〃 |
| 〃 | schip | Jacob Roggeveen | Vos van Marken | | J. Cezard & Co. |
| 〃 | 〃 | Willem de Eerste | T. J. Niedfeld | | 〃 |
| 〃 | bark | Delft | van Geelkerken | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Nova Zembla | A. J. B. Hordijk | | 〃 |
| Nederl. Ind | 〃 | Marianne Antoinette* | J. Winter | Samarang | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | 〃 | Fathool Mobark | Kassan | | Buijs, Jacobsen & Co. |
| 〃 | 〃 | Justina* | Yong King Yang | Samarang | 〃 |
| 〃 | 〃 | Said Muskoor* | Hadjie Achmat | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Atatoor Rachman* | Bahasoan | | 〃 |
| 〃 | schoener | Julie* | Moh. Alie | | 〃 |
| 〃 | brik | Al Osmanie* | Bauseer | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Radatool Djaina* | | | 〃 |
| 〃 | bark | Menado* | Hadjie Senal | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Djelanie* | Moh. bin Alie | Cheribon en Tagal | 〃 |
| 〃 | 〃 | Alnoer* | Said Aijdroes | | 〃 |
| 〃 | schip | Katroneda* | Sarief Abdul Rachman | | 〃 |
| 〃 | bark | Kim Tianhoat* | Kim Iekong | | 〃 |
| 〃 | schoener | Sumatra* | Moesa | | 〃 |
| 〃 | bark | Salma Banjermassing* | Jamain | | 〃 |
| 〃 | schip | Al Osmanie* | Sech Salim Basaid | Singapore | B. J. Jacobs. |
| 〃 | bark | Alnoer* | Sech Soeltan | Samarang | 〃 |
| 〃 | 〃 | Wilhelmina Cox* | M. P. Deibel | Samarang | Casselette & Co. |
| 〃 | schip | Gertrude* | Söbels | | Paine Stricker & Co. |
| Engelsch | schoener | Alice Marten* | Starres | | Hunter, Houghton & Co. |
| 〃 | bark | Norwood* | T. Bristow | China | Maclaine, Watson & Co. |
| 〃 | schip | Storm Queen* | A. Crombie | | 〃 |
| 〃 | brik | J. C. Ross* | R. Ballard | Mauritius via Cocos Eiland | Adam & Co. |
| 〃 | schip | Oxus* | Wallace | Manilla | Bunng, Schröder & Co. |
| Bremer | 〃 | Ifland* | Wallace | Holland | 〃 |
| Belgie | 〃 | Philotaxe* | Weisen | | J. Cezard & Co. |
| Amerikaansch | 〃 | Izaac Walton* | J. Wandle | America | Maclaine, Watson & Co. |
| 〃 | bark | Nautilus | Elwell | | Pitcairn, Syme & Co. |
| Zweedsch | 〃 | Caroline* | S. Hihlman | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Charlotte* | Classe | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Robert Dickson* | R. Hjarpe | | 〃 |
| Nieuw Granada | brik | Colibri* | Kier | | C. Bahre & G. Kinder. |
| Pruis | bark | Ida Mathilde* | Gronow | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Ferdinand Nies* | Köler | | Metzendorff, Wilmans & Co. |

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

## Straat Sunda Doorgezeild.

| DATUM. | | VLAG. | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDER. | VAN. | DATUM. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| September. | 25 | Engelsch.......... | Eblana. | J. M. Wood. | Singapore. | | Mauritius |
| 〃 | 26 | Nederlandsch.... | Hollandia. | P. Wap. | Batavia. | 25 September. | Rotterdam |
| 〃 | 27 | 〃 | Duiveland. | J. C. Viersma. | Rotterdam. | 3 Junij. | Batavia |
| 〃 | — | Engelsch. | Lord Raglan. | Hugh Ross. | Gibraltar. | 7 Julij. | Hongkong |
| 〃 | — | Bremer. | Leibnitz. | L. G. Schelling. | Singapore. | 11 September. | Falmouth |
| 〃 | — | Amerikaansch. | Southern Cross. | P. P. Harez. | Sant Françisco. | 19 Julij. | Calcutta |
| 〃 | — | Hamburgsch. | La Rochelle. | J. Meijer. | East London bij H. | 1 September. | Singapore |
| 〃 | — | Nederlandsch. | Vrieudschap. | T. Buijs. | Batavia. | 20 〃 | Rotterdam |
| 〃 | — | Ned. Indisch. | Faclkalhair. | Said Mochsin. | Samarang. | 22 〃 | Padang |
| 〃 | 28 | Nederlandsch. | Weltevreden. | J. Duinker. | Rotterdam. | 22 Junij | Batavia |
| 〃 | — | 〃 | Soolo. | P. C. van der Meulen. | Havana. | 9 〃 | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | Prins Frederik der Nederlanden. | C. C. de Wit. | Amsterdam. | 17 〃 | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | Jacoba. | M. F. Schaap. | New-Port. | 28 Mei | Hongkong |
| 〃 | — | 〃 | Staatsraad v. d. Houven. | F. Heijmeriks. | Amsterdam. | 15 Junij | Batavia |
| 〃 | — | Fransch. | Marie Gabrielle. | E. Ropers. | Batavia. | 27 September | Nantes |
| 〃 | — | Engelsch. | Marion Macintyre. | J. Little. | Londen. | 21 Mei. | Hongkong |
| 〃 | 29 | 〃 | John Bibby. | Jh. Outes. | Liverpool. | 1 Junij. | Batavia |
| 〃 | — | Nederlandsch. | Elise Susanna. | van Boven. | Rotterdam. | 24 〃 | 〃 |
| 〃 | — | Engelsch. | Chieora. | | Liverpool. | 29 Mei. | Singapore |
| 〃 | — | Nederlandsch. | Margaretha Johanna. | L. P. Wassenaar | Amsterdam. | 21 Junij. | Batavia |
| 〃 | — | 〃 | Henrietta | J. Portenger. | Rotterdam. | 7 〃 | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | Rembrandt. | H. Tieke. | Cardiff. | 28 Mei. | Singapore |
| 〃 | — | Amerikaansch. | Cannass Back. | K. S. Clarke. | New-York. | 28 Junij. | Shanghae |
| 〃 | — | Engelsch. | Esmeralda. | J. B. Thustile. | Geelong. | 3 Augustus. | Singapore |
| 〃 | — | Nederlandsch. | Thetis. | J. Visser. | Cardiff. | 27 Mei. | Manilla |
| 〃 | — | 〃 | H. Vinc. van Paulo. | K. H. de Groot. | Rotterdam. | 17 Junij. | Batavia |
| 〃 | 30 | Hamburgsch. | Oscar Vidal. | T. Benz. | Cardiff. | 8 〃 | Hongkong |
| 〃 | 27 | Engelsch. | Queen Margaut. | James Spence. | Liverpool. | 1 Junij. | Singapore |
| 〃 | 20 | Nederlandsch. | Diligentia. | D. van Bentveld. | Rotterdam. | 26 Mei. | Batavia |
| 〃 | 29 | 〃 | Gen. Michiels. | P. G. J. Visser. | 〃 | 14 Junij. | 〃 |
| 〃 | 30 | Fransch. | Gil Blas. | S. Bizet. | Havre. | | 〃 |

## Vertrokken schepen van *Batavia.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDERS. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| September | 30 | Nederlandsch....... | stooms. | Nagasaki | P. R. Jones | Japan |
| 〃 | — | Ned. Indisch ....... | 〃 | Samarang Packet | J. F. Scheel | Samarang |
| 〃 | — | Nederlandsch ....... | bark | Louize Jacoba Johanna | D. Baumgarten | Soerabaija |
| 〃 | — | Hamburgsch........ | schip | Johanna Stoll | P. H. Berg | Singapore |
| October | 1 | Nederlandsch ....... | 〃 | Wilhelmina en Clara | C. Abrahamsz Jr. | Tagal |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Tonia | Zeeman | Soerabaija |
| 〃 | — | 〃 | bark | Minerva | J. A. van Boven | 〃 |
| 〃 | — | Engelsch ........... | schoener | Sheragie | J. L. le Page | 〃 |
| 〃 | 2 | Ned. Indisch ....... | bark | Ana Serie | Sech Abdul SoeE | Singapore |
| 〃 | — | Nederlandsch ....... | brik | Princes Amelia | W. Groeneveld | Pecalongan |
| 〃 | — | Fransch............. | schip | Notre Dame des Victoires | de l'Etang | Samarang |
| 〃 | — | Ned. Indiich ....... | schoener | Clipper | Eschauzier | Tagal |
| 〃 | — | Nederlandsch ....... | schip | Phoenix | J. Johansen | Soerabaija |

## Aangekomen schepen te *Samarang.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Sept. | 16 | N. I. | schoen. | Mastora | Rachman | Batavia. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Hab Hoat | IJoe Ollo | Djawana. |
| 〃 | 17 | 〃 | bark | Adenan | Aminoedin | Batavia. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Inlan Banjermaas | Akil | 〃 |
| 〃 | 18 | 〃 | schip | Foolkool Hair. | Abddlla | Sumanap. |
| 〃 | — | 〃 | stooms. | Batavia | Bosch | Soerabaija. |
| 〃 | 19 | Ned. | bark | Calijpso | Nolles | Batavia. |
| 〃 | 21 | 〃 | 〃 | Abel Tasman | Rijken | Macao. |
| 〃 | — | N. I. | 〃 | Kim Hian | Kim Sing | Riouw. |
| 〃 | 22 | 〃 | brik | Alrachman | Seman | Bandjermass. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Berkat | Sohot | Batavia. |
| 〃 | — | 〃 | stooms. | Samarang Packet | Scheel | 〃 |
| 〃 | 23 | Ned. | bark | Beijerwaard | Bruigom | Soerabaija. |

## Vertrokken schepen van *Samarang.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Sept. | 16 | Ned. | bark | Petronella Catharina.. | F. Hagen | Soerabaija. |
| 〃 | — | N. I. | 〃 | Marzoek | Said Alhabassij | Pekalongan. |
| 〃 | 17 | 〃 | 〃 | Kiem Tian Hoat | Liem Djiekeng. | Batavia. |
| 〃 | — | Fr. | 〃 | Marie Gabrielle | F. Ropers | Bat. en Nantes |
| 〃 | — | N. I. | 〃 | Kiem Hing Sing | Liem Biouwkie | Riouw. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Mariana Antoinette... | J. Winter | Batavia. |
| 〃 | 18 | 〃 | stooms. | Batavia | A. G. Bosch. | 〃 |
| 〃 | 19 | Ned. | bark | Vijf Vrienden | C. Johan | Rotterdam. |
| 〃 | — | 〃 | schip | Vriendschap | Buijs | Nederland. |
| 〃 | 20 | 〃 | bark | Christiaan Huijgens... | Katwijk | Soerabaija. |
| 〃 | — | N. I. | 〃 | Alnoer | Said Mazoekie. | Batavia. |
| 〃 | — | 〃 | schoen. | Sumanap | Pa Jamiua ... | Sumanap. |
| 〃 | 21 | Ned. | bark | Drie Vrienden | L. P. Anderson | Soerabaija. |
| 〃 | 22 | N. I. | brik | Anthoinette | T. Chasteau... | Griss. en Soer. |
| 〃 | — | 〃 | schip | Toolkool Hair | Said Abdulla... | Padang. |
| 〃 | — | 〃 | schoen. | Hap Hoat | IJoe Ollo | Djawana. |
| 〃 | — | 〃 | bark | Alege Toor Rachman. | Sech Banseer. | Batavia. |

## In lading liggende schepen te *Samarang.*

| VLAG. | | NANEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDER. | Bestemming. | AGENTEN |
|---|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch.... | bark | Admiraal de Ruiter | B. Koster | Golf van Perzie. | C. Damnitz & Co. |
| 〃 | 〃 | Bellatrix | A. P. Sandberg | Nederland. | Dorrepaal & Co. |
| 〃 | 〃 | Jeannette | F. Visser | Batavia. | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | 〃 | Maria Anna. | F. J. Verschunr | Nederland. | Dorrepaal & Co, |
| 〃 | 〃 | Calijpso. | L. R. Nolles | Soerabaija. | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | 〃 | Beijerwaard | L. W. Brugom | Nederland. | 〃 |
| Nederl. Indie.... | 〃 | Sara Eleonora | D. Schuijmer | Batavia. | Dorrepaal & Co. |
| 〃 | 〃 | Ellen | F. A. P. Wentholt | 〃 | B. Kopersmit & Co. |
| 〃 | 〃 | Asia Bandjermassing | Hadjie Mohamat Saat | Bandjermassing. | Gezagvoerder. |
| 〃 | 〃 | Adinan | Aminoedin | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Intan Bandjermassing | Akiel | | 〃 |
| 〃 | 〃 | Kim Goan | So Kiasing | | 〃 |
| 〃 | stoomboot | Samarang Packet | J. F. Scheel | Batavia. | MacNeill & Co. |
| 〃 | schoener | Aloewie Segaf. | Oewa Soegie | Pontianak. | Gezagvoerder. |
| 〃 | 〃 | Mastora | Abdul Rachman | Singapore. | 〃 |
| 〃 | schip | Fathool Moebarak | Hadjie Moeda | 〃 | 〃 |
| 〃 | brik | Alrachman | Mohamat Senan | | 〃 |
| Engelsch......... | bark | Saxon King | W. Dean | Golf van Perzie. | MacNeil & Co. |
| Amerikaansch.... | schip | Telegraph | A. W. Giles | Nederland. | 〃 |

## Aangekomen schepen te *Soerabaija.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | VAN |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Sept. | 17 | Amerik. | schip | Golden Rule | T. Majoe | Batavia. |
| 〃 | — | Ned. | 〃 | de Amstel | Rademaker | Sydney. |
| 〃 | — | 〃 | bark | J. C. Schotel | v. Beest Holle. | Batavia. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Jacob | J. F. L. Borger. | Panaroekan. |
| 〃 | 18 | N. I. | kotter | Riengii | To Sarie | Balie Badong. |
| 〃 | 19 | Deen. | schip | Adèle | J. F. Moller.. | Manilla. |
| 〃 | — | Ned. | bark | Zeelust. | J. T. Knaap.. | Batavia. |
| 〃 | 20 | N. I. | kotter | Little Tot | Katjoong | Pasoeroean. |

## Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

| DATUM. | | VLAG. | | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGV. | NAAR |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Sept. | 17 | N. I. | bark | Bientaag Toedjoe | Tan Soetiong. | Riouw. |
| 〃 | 19 | 〃 | schoen. | Machmoed | Moh. Malik | Bandjermass. |
| 〃 | 20 | Ned. | bark | Amboina | W. H. Rusman | Nederland. |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Josepha Louisa | P. D. Nap | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Reijerwaard | Bruigom | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | 〃 | Jacoba en Christina.. | J. C. Berk | 〃 |
| 〃 | — | 〃 | schoen. | Anna Maria Wilhelm. | J. Jansen | 〃 |
| 〃 | — | N. I. | bark | Zein | Sech Balachbal | Bandjermass. |
| 〃 | 21 | 〃 | 〃 | Fathul Kariem | Sech Eagie | Banka. |

## In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

| VLAG. | NAMEN DER SCHEPEN. | GEZAGVOERDER. | BESTEMMING. | AGENTEN. |
|---|---|---|---|---|
| Nederlandsch............. | Schoonverbond. | Borchers. | Nederland en Pekalongan. | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | Libra | J. van Os | 〃 | Fraser, Eaton & Co. |
| 〃 | Zaanstroom | Schaap | 〃 | Schimmelpenninck & Co. |
| 〃 | Economist. | J. C. S. Olivier | Amsterdam | W. W. Coock & Co. |
| 〃 | Jan Schouten | J. Coening Meijer | | Schimmelpenninck & Co. |
| Amerikaansch............ | Thatched Magauld | Baxter | Nederland. | Fraser, Eaton & Co. |
| Bremer.................... | Emigrant | C. Andressen | | Mathieu & Co. |

## HANDELSBERIGT VAN MAURITIUS.

Port-Louis, 10 *Augustus* 1858.

De Suikeroogst is afgeloopen en bedroeg 109,000 tonnen, tegen 111,000 tonnen in het laatste jaar.

Groote aankoopen en verzendingen van Suiker naar Australie vinden plaats.

Een groot aantal immigranten kwamen, gedurende de laatste maand, van Calcutta en Madras aan.

De inkomsten over de 6 laatste maanden bedroegen £ 22000 meer dan de uitgaven. Er zijn vele schepen, de vrachten zijn laag, de invoer is groot en eene aanzienlijke voorraad Rijst is aanwezig.

Sedert den 1sten Julij werden naar Australie afgescheept de navolgende hoeveelheden Suiker:

| | | |
|---|---|---|
| Naar | Melbourne | ℔ 3,288,157. |
| 〃 | Sydney | - 358,674. |
| 〃 | Adelaide | - 335,100. |
| 〃 | Andere plaatsen | - 558,084. |
| 〃 | Nieuw-Zeeland | - 444,180. |
| | | ℔ 4,984,195. |

De in lading zijnde schepen zullen nog mede nemen:

| | | |
|---|---|---|
| Naar | Melbourne | ℔ 3,000,000. |
| 〃 | Hobart Town | - 1,209,000. |
| 〃 | Nieuw-Zeeland | - 1,100,000. |
| | Dus in het geheel | ℔ 10,293,195. |

*Mauritius* 10 Augustus.

Met schade binnen geloopen het holl. schip Admiraal Jan Evertsen, den 15 Julij van Batavia vertrokken; ondervond zwaren storm 22 Julij 10° breeut 94° lengte passagiers Mr. H. Baron Bentick, Mr. J. A. E. Dinaux, Mr. en Mevr. Carabin en 5 militairen.

De Oldenburger bark Johanna den 27 Junij van Soerabaija vertrokken, had zeer zwaar weder op den 21 Julij op 13° 30 breedte en 92° 30 lengte, de groote en bazaan mast gebarsten, den 30 alhier binnen geloopen.

Nog in reparatie de Fransche brik *Antonio* kapt. *Thevenau* van Sumatra naar Marseille, de *Honingbij* kapt. *van Merion.*

De *Jacoba Helena* van Batavia verlaten en verkocht.

## Katoen-industrie.

De schier ongeloofelijke toename der katoenfabrieken blijkt uit de volgende cijfers, die uit juiste inlichtingen zijn geput. De opbrengst, in gewigt, bedroeg gemiddeld: In een tijdperk van 5 jaren 1781—85, 10,800,000 pond; gedurende 1791—95, 27,400,000 pond; in 1811—16, 79,680,000 pond; in 1821—25, 152,200,800 pond; in 1831—35, 313,510,000 pond; in 1841—45, 585,300,000 pond; in 1851—55, 711,600,000 pond, en in 1856 913,000,000 pond. Uit deze opgave blijkt, dat het verbruik van katoen in de laatste 80 jaren 300 maal is vermeerderd; van 1815 tot op onzen tijd is dit 16 maal grooter geworden. Engeland alleen gebruikt $^2/_3$ van de geheele opbrengst. Indien nieuw uitgevonden machines de oude wijze van fabrikatie niet hadden omver geworpen, en men de bereiding steeds op dezelfde wijze had doen plaats hebben, had alleen de bewerking der hoeveelheid, die in 1856 door Engeland werd geleverd, 91,380,000 personen geeischt, zijnde zoo veel als de geheele bevolking der drie groote staten Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen. De 2210 groote spinnerijen, die thans in Engeland bestaan, verschaffen 379,200 werklieden arbeid, bestaande alleen in het houden van toezigt over de werktuigen. Deze hebben gezamenlijk 88,000 en brengen 20,000.000 spillen in beweging. Elke paardenkracht bij het stoomwerktuig vertegenwoordigt gemiddeld de kracht van 16 mannen; wanneer men nu opmerkt, dat de meeste werktuigen zoowel des daags als des nachts werken, dan verkrijgt men een totaal van 1,408,000 mannenkracht. De paardenkracht bij het stoomwerktuig is, gelijk men weet, de kracht, die vereischt wordt om in eene seconde een gewigt van 75 Ned. ℔ ter hoogte van 1 Ned. el op te heffen. Door eene verbetering aan de werktuigen in Schotland en Engeland bragt iedere stoompaardenkracht, in 1856, 315 spillen in beweging, terwijl dit in 1850 slechts 277 bedroeg. Al naar mate de werktuigen werden verbeterd, zijn ook de werkloonen vermeerderd. De werkman, die vroeger slechts 500 à 1000 spillen kon bewaken, houdt thans het toezigt over 1500 tot 2200 naar gelang van zijne behendigheid. Het werkloon bedraagt 20 tot 35 shillings per week. In Engeland staat eene bevolking van 2 millioen zielen middelijk of onmiddelijk in betrekking tot de katoen-industrie, zijnde nagenoeg $^1/_{14}$ van de geheele bevolking van het vereenigd koningrijk.

## MARKTPRIJZEN.

### te Batavia, den 28 September 1858.

Koffij, Java *f* 30,—
——— Padang, nominaal.
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 200,—. 300. koijang afgedaan.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,—
——— 〃 〃 2de 〃 *f* 120,— @ *f* 130,—
——— Carga *f* 100,— @ *f* 110.—
Suiker, witte N°. 16 @ *f* 17—; te Soerabaija hebben verscheiden afdoeningen @ *f* 17— plaats gehad.
Arak, *f* 50,—
Wisselkoers op Holland pari.
〃 op Engeland, *f* 11,60 £.
Gouvernement geen papier.

### *Vrachten:*

De *Adele* voor rijst naar Manilla @ $ 20 Ct. ℘ picol; te Soerabaija *The Golden Rule* @ *f* 45— voor Suiker, de *Alcor* @ *f* 45 voor Suiker te Passaroean te laden; *Schoonverbond* @ *f* 50 te Pecalongan.

Het Bremer schip de *Emigrant* te Soerabaija @ 1 £ ℘ ton naar Cowes.

### te Soerabaija, den 25 September 1858.

Suiker N°. 16 ℘ picol *f* 16. @ *f* 17.—
Koffij ℘ picol, nominaal.
Rijst, (carga) ℘ koyang *f* 105,— @ *f* 110,—
〃 (witte) 〃 〃 *f* 135,— @ *f* 145,—
Koehuiden ℘ 100 stuks, *f* 200 @ *f* 250.
Arak. ℘ legger, *f* 50.— nominaal,
Klapper olie ℘ picol, *f* 17,—
Wisselkoers, *f* 98%,—
Rotting, *f* 7,— @ *f* 8.—

## HANDELSBERIGTEN.

### *Aan- en Uitvoer te* Batavia *van den* 23 [...] *met den* 25 *September* 1858.

### *Aanvoer.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Nieuw Holland*, gez. [...] agt. B. Kopersmit en co.

9 kn. manufact. *E. Moormann en co.*
4 kn. diversen. *Gebr. Roselje en co.*
50 vn. bier. *Agenten.*
1 coll. touwwerk, 28 do. manufact., 2 kn. speelgoed, 3 vs. ha[...] 10 do. meel. *Engelhard en co.*
11 vn. ijzerwerk, 50 boss. staal. *Haager en Schuurman.*
4 coll. schrijfbeh. *van Haren Noman en Kolff.*
7 kn. glas. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
10 vn. zilv. munt. *N. H. M.*
3 kn. diversen. *Busing, Schröder en co.*
1 piano. *C. Bahre en G. Kinder.*
3 vn. bier, 15 md. do. 76 ks. provisien, 4 keld. do. 1 md. [...] *van der Beek en co.*
8 coll. medicijnen enz., 1 bl. kurken. 200 kn. led. fleschen. G[...]
175 hammen, 30 vs. provisien, 6 ks. do. 100 do. kaas, 40 roll. strooheeden, 100 keld. genever, 5 kn. provisien.

Van Nederland per Ned. schip *Walvisch*, gez. Schut[...] Paine, Stricker en co.

1 stier, 24 ps. led. leggers. *Order.*
1 kt. kleedingstukk. *Z. E. de Gouverneur-Generaal.*

Van Kottei per Eng. bark *Ellen*, gez. Bing, agt. van [...] Morgan en co.

76455 boss. rotting. *Agenten.*

Van Singapore per Ned. bark *Phoenix*, gez. Johansen, Haager en Schuurman.

35 coll. ......... *John, Pryce en co.*
2000 planken. *Joakim.*
2000 planken. *Andreas en co.*

Van Indramaijoe per N. I. bark *Clipper*, gez. Esch[...]

4 kn. koopmanschapp., 4 do. kruid. *Aan boord gebleven lading.*
3000 pic. rijst. *Tiedeman en van Kerchem.*

Van Samarang per N. I. bark *Marianne Antoinette*, gez. [...] agt. B. Kopersmit en co.

677 ps. balken. *Agenten.*

Van Banjermassing per N. I. bark *Salma Banjermaas*, ge[...]

9930 boss. rotting, 1316 ps. kadj. matten. *Gouvernement.*

Van Sumbawa per N. I. bark *Sumatra*, gez. Mo[...]

142 paarden. *Gezagvoerder.*

Van Rotterdam per Ned. schip *Cortgene*, gez. Dunlop, Reijnst en Vinju.

162 lasten steenkolen, 1500 keld. genever, 175 vs. boter. 20 v[...] md. min. water, 2 kn. meubelen, 1 pak matrassen, 1 ks. wijn[...]
10 vs. specie. *Gouvernement.*
6 kn. meubelen. *van Ommeren, Rueb en co.*
18 kn. manufact. *C. Bahre en G. Kinder.*
7 kn. manufact., 4 bn. laken, 1 kt. koopmanschapp. *Pandel en S[...]*
9 coll. glas en boeken. *van Haren Noman en Kolff.*
100 vs. boter. *John, Pryce en co.*
100 vs. boter. *Schimmelpenninck en co.*
100 vs. boter. *J. Cezard en co.*
50 keld. genever. *Maclaine, Watson en co.*
5 coll. manufact. *Metzendorff, Wilmans en co.*
6 led. leggers. *Haager en Schuurman.*
30 kn. champagne. *L. Platon.*
8 coll. papier. *Lange en co.*
4 coll. medicijnen. *Busing, Schröder en co.*
1 kt. papier. *Dümmler en co.*
1 piano. *Jutting.*

Van Singapore per Bremer schip *Iffland*, gez. Wieting, Busing, Schröder en co.

1851 bn. rijst, 1290 boss. rotting. *Order.*

Van Nederland per Ned. bark *Tonia*, gez. Zeeman, agt. B. Kopersmit en co.

1 partij steenkolen. *W. Cores de Vries.*
21 kn. bier. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
3 kn. diversen. *John, Pryce en co.*
1 kt. kramerijen. *Feltkamp, Mispelblom en co.*
2 kn. boeken. *Lange en co.*
10 vs. zilv. munt, 100 do. kop. do. 25 kn. opium. *Gouvernement.*
30 pakk. hooi. *J. Cezard en co.*
1 kt. diversen. *H. M. van Dorp.*
115 vs. verf, 100 kruik lijnolie, 2 kn. borstelwerk, 25 vn. bier, [...] kn. provisien, 1 orgel, 1 kt. schilderijlijsten. *Gezagvoerder.*
1 kt. koopmanschapp. *Driessche.*
27 kn. ijzerwerk, blik, lederwerk, papier en modewaren, 3 vn. [...] kn. do. 100 do. champagne, 100 do. cognac. *Gumprich en Strau[...]*

### *Uitvoer.*

Naar Padang en Bencoelen per N. I. stoomb. *Padang*, [...] Schipper, agt. W. Cores de Vries.

26 kn. shirtings, 50 do. wijn. *Busing, Schröder en co.*
5 ks. specie. *E. Moormann en co.*
1 kt. wijn. uit entrep. *B. Kopersmit en co.*
5 coll. manufact., 1 kt. monsters. uit entrep. *B, van Leeuwen en [...]*
13 kn. gedr. katoen, 2 bn. gev. do. 1 kt. jaconets. *Adam en co.*
1200 ps. sp. matten, 1 kt. batik goederen, *f* 1200 zilv. munt. *Sech [...]*
10 kn. manufact. uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
6 kn. sarongs, 1 bl. drills. *Said Oemar bin Alie Hindoan.*
28 kn. koopmanschapp., 2 bn. drills, 1960 ps. sp. matten. *Said [...]*
2 kn. soija, 1 do. kajoe poetie olie. *van der Meulen en co.*
174 kn. cognac. uit entrep. *Plump en co.*
202 keld. genever. uit entrep. *Reijnst en Vinju.*
4/m. Man. sigaren. *van Riet en ter Gouw.*
1 kt. zilverwerk. uit entrep. *Haager en Schuurman.*
2 kn. koopmanschapp., *f* 5900 zilv. munt. *Abdul Kaum.*
5 kn. koopmanschapp. *Lie Goanmo.*
6 kn. koopmanschapp. *Moh. Said.*
5 kn. koopmanschapp. *Oeij Soeijseng.*
24 kn. koopmanschapp., 9 do. thee. *Sie Yoeliang.*
70 kn. thee. *Tjir Kiokbie.*
25 kn. koopmanschapp. *Lim Hoa.*

Naar Billiton per N. I. schoener *Chieftain*, gez. de Jo[...] agt. Reijnst en Vinju.

1200 pic. rijst. *Agenten.*

Naar Nederland per Ned. bark *Hollandia*, gez. Wap, agt[...] Busing Schröder en co.

500 pic. tin, 100 do. rotting, 9258 do. suiker, 1392 do. thee, 166[...] huiden. *N. H. M.*
400 ℔ vleesch, 1 vt. do. 2 do. spek, 1 vt. boter, 1 kt. wijn. uit en[...] *burg en Co.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Koningin [...] Nederlanden*, gez. Lewis, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. goud, 1 do. zijdenstoffen. uit entrep. *Sech Said Naum.*
10 kn. manufact., 1 do. regaal. uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
11 kn. manufact., 5 do. wit katoen, 5 bn. sarongs, 50 kn. ga[...] *Dyce en co.*
1 vt. messen, 3 kn. beddetijk, 10 vn. ijzerwerk, 4 kn. jaconets, 4 [...] 1 kt. gedr. katoen. uit entrep. *Burt, Myrtle en co.*
22 kn. koopmanschapp. *Koe Kongtjay.*
28 kn. koopmanschapp. *Sech Alie bin Oemar Bilgasie.*
1 kt. zijdenstoffen. *Sech Aboebakar Jebedie.*
7 kn. koper, 2 do. sarongs, 1 do. cambrics, 3 bn. drills, 8 do. ko[...] katoen, 2 do. batik sarongs. *B. van Leeuwen en co.*
1 kt. madapoll. *Sech Abdulla Badehair.*
6 kn. madapoll., 1 do. kain pandj., 6 do. doeken enz., 6 do. koop[...] do. zijdenstoffen en garen, 3 do. mousselines. *Sech Moh. Basend[...]*
4 kn. cambrics, 5 do. wit katoen. *Batten.*
40 pakk. zeilgaren, 1 kt. scheepsbeh. *Jacometti en co.*
10/m. sigaren. *van Riet en ter Gouw.*
1 kt. regaal. *Adam en co.*
10 kn. mousselines. *Soch Awal Bamasmoes.*
6 vn. madera, 3 kn. lastings, 3 bn. manufact., 1 do. monsters, 15 [...] 4 vn. madera, 40 bn. vilt, 1 pak monster. *Morgan, Melbourn en [...]*
10 kn. chitzen, 2 do. doeken, 47 do. wit katoen, 7 do. rood do. 1 [...] 2 do. geel do. 2 do. gordijngoed. *Yap Ban.*
200 pic. benzoin, 1 pak boeken, 63 kn. manufact., 1 do. diversen. *Agenten.*
40 bn. drills, 64 kn. wit katoen, 2 bn. ongebl. do. 1 bl. chitzen, 7[...] do. cambrics, 1 do. doeken, 18 ps. fluweel. *Tan Hoat.*
30 coll. gouv. goederen, 6 kn. opium. *Gouvernemen[t].*

## Aangekomen Passagiers te Bat[avia]

### van den 29 September tot en met den 1 October [...]

Met de Ned. Ind. stoomboot Samarang Pachet, kapt. J. F. Sche[el ...] Buyn, de HH. Varkevisser, 't Hooft, Kruymel, Kal, Z. M. troepe[n ...] lingen van Samarang via Tagal.

Met de Ned. bark Vice-admiraal Gobius, kapt. A. A. Van der [...] heer N. Dennison van Londen.

Met de Ned. bark het Zeepaard, kapt. J. Tjebbes, de heer C[...] echtg. van de Tafelbaai.

Met de Ned. Ind. brik Radatool Djaina, kapt. Hadjie Moh Said, [...] Smith en L. H. Krieker van Banjermassing via Samarang.

## Vertrokken Passagiers van Bat[avia]

### van den 29 September tot en met den 1 October 1[...]

Met de Hamb. bark Johanna Stoll, 9 zeevarenden afkomstig va[n ...] Colibri, 2 Arabieren en 8 Chinezen naar Singapore.

Met de Ned. Ind. stoomboot Samarang Packet, kapt. J. F. Sche[el ...] wen Van Affelen van Samsfort en Wiggers, de HH. Scharp, Lucardi [...] nevens Z. M. troepen en bannelingen naar Samarang.



GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP TE BATAV[IA]